

AZ ALSÓZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1917. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 23. NAPJÁN SÁROSPATAKON
TARTOTT ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

JANKA KÁROLY
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

XLV. FÜZET.

1917
NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN.
SÁROSPATAK

AZ ALSÓZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE 1917.
ÉVI AUGUSZTUS HÓ 23-IK NAPJÁN SÁROSPATAKON
TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Bálint Dezső

esperes

Meczner Béla

egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt

Hézsér Emil

Horváth János

Máthé Gyula

Keresztúry József

Bartha József

Pálóczy József

Miskolczy Endre

papi

id. Miklós Béla

Gortvay Aladár

Dr. Kiss Sándor

világi

tanácsbírák ;

Janka Károly

Gecse Lajos

ifj. Bálint Dezső

papi

Dr. Vitányi Miklós

Dr. Asztalos Kálmán

világi

jegyzők.

Zitás Bertalan ref. lelkész, emei pénztárnok, Danyi József
ref. lelkész, emei. tanügyi biz. lelkészi,- dr. Gulyás József
világi elnök, emei. könyv- és levéltárnok, Matusz Mihály,
Homoky György tanító képviselők.

BacsKay Károly, Batta János, Csontos Gábor, Csorba
Ferenc, Éles István, Fürjész Tamás, Halmy Miklós, Hazay

Béla, Hegedűs László, Horváth Győző, Janka Péter, Karászy Benő, Kenyeressy Árpád, Kertész István, Kiss Ernő, Köröskényi István, Körössy György, Kun Miklós, Molnár László, Móricz István, Pataky Sándor, Rozgonyi Sándor, Sáfár István, Solymossy József, Sütő Kálmán, Tóth Ferenc, Tóth Kálmán, Verebélyi Barna, Verebélyi Dezső, Vitkay Bertalan lelkészek, Csatáry Jenő, Jármy Béla, Veress Lajos s.-lelkészek, Móricz T. Albert a lácai, Nagy János az újcsanárosi egyház képviselői, a sárospataki főiskola tanárai, a kebelbeli egyházak tanítói közül számosan.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Bálint Dezső esperes lelkeket megható imádsága után, mely a szívek mélységéből az egekre feltörő esdő könnyörgés volt a szeretet, a gyámolítás, az irgalom Istenéhez,

Meczner Béla egyházmegyei gondnok a megjelenteket szívélyesen üdvözölve, a gyűlést megnyitja.

2. Lelkeszi főjegyző felolvassván a gyűlést alkotó tagok névsorát s bemutatván az egyházak képviselőinek megbízó leveleit, felsorolván a távolmaradásukat kimentő és katonai szolgálatuk miatt meg nem jelenhetett tagok, névszerint: Tolcsvai Nagy Barna, Dr. Kovács Gábor, Sebeő Gyula, Lábos Béla, világi tanácsbírák, Bálint Bertalan vil. jegyző, Gagyai Károly, Szily József, Tóth István tanító-képviselők, dr. Kérészy Sándor, dr. Lengyel László emei ügyészek, Berzeviczy Endre, Czecz András, Czike Ferenc, Farkas Lajos, Haraszty Károly, Igaz József, Novák Lajos, Órás Kálmán, Pecsénye András, Sallay Sándor, Szilágyi Géza, Takács Béla lelkészek neveit,

a gyűlés megalakul, az egyházak képviselői szabályszerű megbízó leveleik, a gyűlésről elmaradtak közismert, vagy bejelentett akadályoztatásuk alapján igazoltattak, a többi meg nem jelentek és pedig Horkay Barna, Kiss Miklós, Kovács János, Székely Imre, Szinyéry György

és Szöllőssy József lelkészek, távolmaradásukat igazoló jelentésüknek tavaszi közgyűlésünkig való betérjesztésére felhívatnak.

3. Kiss Ernő sajjóhidvégi lelkész tárgysorozat előtt való felszólalásra engedélyt kérve az 1917. évi május 14 ki tavaszi közgyűlés 36. és 56. jkvi pontjaira jelenti, hogy az azokban foglalt ügyeket békésen sikerült elintéznie, azért nem nyújtott be ezekről közgyűlésre külön jelentést.

Tudomásúl szolgál.

4. A láczaí egyház kéri, hogy újonnan választott tanítója, noha a választás még csak pár nap múlva lesz jogerős — tekintettel a tanév közeli beálltára, — állásában meg-erősíttessék.

Kató János okleveles tanító, egyébként rendben levő okmányai alapján — a választás jogerőre emelkedésének feltétele mellett — lácai tanítói állásába a szokásos kézfogással beerősítetik s az egyházmegye által szívesen üdvözlö-
tetik.

5. Esperes jelenti, hogy Kriston Elek Erdőhorvátiba, Veress Lajos Kisgérésbe s.-lelkészekül kirendeltettek.

Egyházmegyei közgyűlés Kriston Elek és Veress Lajos s.-lelkészeket egyházmegyénkbe bekebelezi, istenországi szent munkálkodásukra a kegyelem Istenének gazdag áldását kívánja!

6. Egyházkerületi közgyűlésre tavaszi közgyűlésünkig tartó megbízatással kiküldetnek az elnökség mellett:

Lelkészi részről: Bartha József, Máthé Gyula papi tanácsbírák és Janka Károly papi főjegyző, mint rendes tagok; Pálóczy József papi tanácsbíró, mint póttag.

Világi részről: Gortvay Aladár, Dr. Kiss Sándor, id. Miklós Béla világi tanácsbírák, mint rendes tagok; Sebeő Gyula világi tanácsbíró, mint pőttag.

7. Elnökség jelenti, hogy a bíróság a közgyűlés tanácskozási helyén déli 12 órakor fogja ülését megtartani, melyre a bíróság tagjai s az érdekeltek ez úton is meghívottnak.

Tudomásul vétetik.

8. Tavaszi közgyűlésünkhöz azzal a panasszal fordult Hegedűs László hernádkaki lelkész, hogy Kóczán Miklós gesztelyi földbirtokostól az évi járandóságát képező másfél holdnyi tengeri földet használatra nem kapja meg, még pedig azért, mert nevezett birtokos földjeit bérbeadta és a bérleti szerződésben a lelkész jogát a bérlővel szemben elfelejtette biztosítani. Közgyűlés 11. sz. határozatával esperest kérte fel az ügy békés elintézésére. Kóczán Miklóssal az ügy elintézhető ugyan nem volt, Gortvay Aladár tanácsbíró jelenti azonban, hogy a kérdés kedvezően megoldatott, amennyiben az illető bérlő, Friedmann József, neki ígéretet tett, hogy a szokásos tengeri földet a hernádkaki lelkésznek évről évről rendelkezésére fogja bocsátani.

Egyházmegyei közgyűlés elismeréssel veszi tudomásul Friedmann József gavalléros ígéretét.

9. Tavaszi közgyűlés 12. sz. határozatában felkérte esperest, hogy a Móre Anna bodroghalászi tanítónő ellen az egyház által emelt több rendbeli panaszt elnöki hatáskörben legyen szives a békés elintézés útjára terelni. Esperes jelenti, hogy megkísérelte, amit lehetett, de siker nélkül.

Egyházmegyei közgyűlés arra utasítja a bodroghalászi egyházat, hogy ha továbbra is kifogásai vannak Móre Anna tanítónő ellen, panaszaival forduljon az egyházmegyei fegyelmi bírósághoz.

10. Tavaszi közgyűlés 13. sz. határozatával utasította a vajdácskai egyház presbitériumát, hogy az egyház pénztárába 4 évről be nem fizetett 50 filléres beiratási díjakat az egyház pénztárába haladéktalanul vegye be s ennek megtörténtéről, valamint a népiskolai tanítói és ifjúsági könyvtár állapotáról az esperesi hivatalhoz 15 nap alatt jelentést tegyen. — Lelkész betegsége miatt a jelentés nem érkezett be.

Továbbra is nyilvántartatik.

11. Tavaszi közgyűlés 15. sz. határozatával felhívta a megyaszói járás számvevőjét, hogy a legyesbényei egyház számadását újból kívánja be s vizsgálja meg, hogy az adócsökkentési segély miként számoltatott el s tapasztalatairól őszi közgyűlésünkre tegyen jelentést. — Járási számvevő jelenti, hogy a számadást újból átvizsgálta s az adócsökkentési segély elszámolásánál semmi kifogásolni valót nem talált.

Tudomásul szolgál.

12. Tavaszi közgyűlés 16. sz. határozatában felkérte dr. Kérészy Sándor emei ügyészt az erdőhorvátii Farkas-féle 500 K-ás alapítványügy beható megvizsgálására s ez ügyben őszi közgyűlésünkhöz jelentéstételre. — Ügyész hadbavonulása miatt jelentést nem adhatott.

Nyilvántartatik.

13. A gesztelyi lelkész jelenti, hogy Magda Anna tanítónő a szokásos beerősítés végett — betegsége miatt — most sem jelenhetett meg.

Nyilvántartatik.

14. Szomotori lelkész a tavaszi kgy. 28. sz. határozatára vonatkozólag jelenti, hogy a szomotori egyház hátrálékos árteradóját még mindidáig nem volt képes kifizetni.

Nyilvántartatik.

15. Ez évi tavaszi közgyűlés 30. sz. jkvi határozatával nyilvántartásba vett erdőhorvátii faiskolaügyben jelentés nem tétetvén,

egyházmegyei közgyűlés a gátló akadályok megszűntéig az ügy további nyilvántartásba vételét határozza el.

16. A legyesbényei egyháznak többrendbeli zavaros ügyében miután nem lát tisztán az egyházmegyei közgyűlés:

Pálóczy József és Gortvay Aladár tanácsbírákat azzal a megbizatással küldi ki nevezett egyházba: vizsgálják meg, hogy mi okból nem írja alá a presbitérium a költségvetéseket (1916)? igaz-e, hogy lelkész az adócsökkentési segélyt csaknem teljesen magának foglalja le s a tanítót és az egyházat illető részeket is magának tartja meg? S végül a Czecz András lelkész fegyelmi ügyében az abaúji egyházmegye bírósága által hozott ítéletnek bizonyára ott megtalálható példányát szerezzék be s vizsgálatuk eredményéről az esperesi hivatalnak tegyenek jelentést.

17. Az 1914. őszi kgy. 19., 20., az 1915. tavaszi közgyűlés 30. sz. s az 1915. őszi kgy. 34. és 39. sz. alatti ügyeiben a háborús viszonyok elháríthatatlan akadályai miatt előterjesztések nem tétettek.

Ez ügyek továbbra is nyilvántartásban maradnak.

18. Olvastatott a reformáció 400-ados évfordulójának megünneplését előkészítő s ezzel kapcsolatban a sárospataki polgári magán leányiskola átvétele tárgyában véleményes javaslat előterjesztésére kiküldött bizottságnak Sárospatakon, olyó évi aug. hó 22-én tartott ülésében felvett, itt egész terjedelmében olvasható következő jegyzőkönyve:

JEGYZÖKÖNYV.

Felvétetett az alsózempléni ref. egyházmegye kiküldött bizottságának 1917. évi augusztus hó 22-én Sárospatakon tartott ülésében.

Jelen voltak Bálint Dezső esperes elnöklete alatt: Hézser Emil, Keresztúry József papi tanácsbírák; Dr. Kiss Sándor vil. tanácsbíró; Danyi József, Dr. Gulyás József tanügyi biz. elnökök; Matusz Mihály emei tanító-képviselő és Janka Károly emei p.-főjegyző, mint előadó és jegyző-könyvvezető.

1. Elnöklő esperes üdvözölve a bizottságnak csaknem teljes számmal megjelent tagjait, a bizottság kiküldetési célját röviden ismertelve, a gyűlést megnyitja,

felhívja Janka Károly papi főjegyzőt az ügy előadására.

2. Előadó ismerteti az egyházmegye tavaszi közgyűlésének 40. sz. jkvi határozatát, melyhez képest az tétetett a bizottság feladatává, hogy a reformáció 400-ados évfordulójának méltó megünneplésére készítsen elő javaslatot, melyhez csatlakozik ugyanazon közgyűlés 60. sz. jkvi pontjában foglalt ama határozata, hogy bizottságunk a reformáció 400-ados megünneplésével kapcsolatban a sárospataki polgári magán leányiskola átvételének kérdését is tárgyalja s az ügyben készítsen konkrét javaslatot. — Ismerteti előadó a főt. egyházkerület tavaszi közgyűlésének a reformáció 400-ados megünneplésére vonatkozó 6. sz. jkvi pont 4. alpontjában foglalt azon határozatát, mely az egyházak és iskolák ünneplésének külső módozatait pontonként szabályozza, minek következtében a bizottság ez irányú munkásságának arra kell szorítkoznia, hogy maga egyházmegyénk minő alkotással, vagy alapvető munkával tegye emlékezetessé a nagy évfordulót, amire nézve már tavaszi közgyűlésünk oly irányítást adott 60. sz. jkvi határozatával, hogy a nőnevelés szolgálata, közelebbről a sárospataki polgári magán leányiskola átvétele volna az, amivel legméltóbban tisztelhetné meg a múltak megszen-

telt hagyományait, annnyival is inkább, mert úgy egyházmegyénk, mint a főt. egyházkerület már a háborút megelőző években felszínre vetette e kérdés megoldását, amelyet Sárospatak városa oly módon kívánna elősegíteni, hogy az iskola elhelyezésére alkalmas és kielégítő épületet bocsátana az iskolafenntartó rendelkezésére, úgy hogy épület bérlete, vagy emelése nem képezné gondját egyházmegyénknek.

Ismerteti előadó az iskola évi előrelátható rendes szükségleteit és várható bevételeit, melyek egymással szembeállítva, évi 5—6000 koronányi költségvetési hiányt tüntetnek fel azon tőke 30 évre számított évi annuitásának beszámításával együtt, mely az iskola beruházása és felszerelése, a szükséges szertárakkal való ellátására szolgáló 18 ezer koronás kölcsön törlesztésének és évi kamatának kifizetésére volna előirányozandó. Előadja, hogy az iskola — e jelentékeny évi hiánynak az egyházmegye által való fedezete esetében sem — szolgálhatná a vidéki taníttató szülők igényeit, mert Sárospatak város lakás- és diákviszonyainál fogva leánytanulók magán ellátásba adására nem alkalmas; már pedig egyházi közérdeket a polgári leányiskola csak úgy képezhetne, ha a vidéki taníttató szülők leánygyermekai egy a mellett levő internátusban nyerhetnének elhelyezést, úgy annyira, hogy nézete szerint nem is annyira egy polgári leányiskola fenntartása bír fontossággal ránk nézve, hanem a nőképzést gyakorlati irányban teljesítő iskola mellett — helyhez kötöttség nélkül, — de mégis elsősorban Sárospatakon, egy leányinternátus felállítása s fenntartása s azáltal, annak az útján a leánygyermekek szívébe az evangéliumi hit- és öntudat megerősítése.

Egyházmegyei bizottság az előadottak és az élénk eszmecsere során felhozott indokok alapján, tekintettel arra, hogy egyházmegyénknek anyagi erőforrásai jelenleg nincsenek s e miatt a sárospataki polgári magán leányiskola fenntartásába való vételére ez idő szerint nem is gondolhat, de tekintettel arra a nagy erővel jelentkező

szükségességre, hogy egy gyakorlati irányú leányiskola mellett a vidéki tanítató ref. vallású szülék, - főként lelkészek, tanítók, tisztviselők és kisbirtokosok — leányainak nevelése érdekében egy internátus létesítése közkíváncságot tárgyát képezi, javasolja, hogy határozza el egyházmegyénk a reformáció 400-ados évfordulója emlékére egy gyakorlati irányú leányiskola székhelyén létesítendő internátus alapjának megteremtését, hívja fel e célra hozandó áldozathozatalra az egyházközségeket, jó példaadás okáért önmaguk megadóztatására a kebelbeli lelkészeket és tanítókat olyaténképpen, hogy 10 éven át a lelkészek évi 10, a tanítók évi 5 koronás hozzájárulásaikkal legyenek elsősorban alapvetői és fejlesztői az internátusi alapnak, ők legyenek egyházközségeikben állandó ébrentartói az eszme megtestesítésének, évenként alkalmas időben egyházaikban ünnepélyeket tartsanak s azok jövedelmeit az alap növelésére beszolgáltatassák, javasolja végül, hogy egy állandó internátusi bizottság alakíttassék, melynek feladatai közzé soroztassék a kérdés állandó felszínen tartása és a célra vezető eszközök mozgásba hozatala, hogy az eszme minél hamarabb testet ölhessen.

Méltányolva a sárospataki polgári magánleányiskola ez időszerinti fenntartójának, Körmeny Ilona igazgatónőnek, a nőnevelés érdekében meghozott lelkes áldozatait, javasolja bizottság, hogy addig is, míg egyházmegyénk anyagi erőforrásokhoz juthat s a fenntartás átvételére elhatározó lépéseket tehet, szavazzon meg Körmeny Ilona igazgatónőnek a fenntartás terheinek megkönnyítése céljából évi 500 kor. segélyt s ugyanilyen mérvű segélyezésre a főt. egyházkerületnek is a legmelegebben ajánlja. Végül

fejezze ki a legnagyobb elismerését Sárospatak városa képviselőtestületének az iskola fenntartása körül eddig is meghozott áldozataiért s ama nagylelkűségéért, hogy késznek nyilatkozott az intézet elhelyezésére szolgáló megfelelő és alkalmas épületének az iskola céljára való átengedésére.

Egyházmegyei közgyűlés — emlékeztetéssel úgy egyházmegyénknek, mint a főt. egyházkerületnek a sárospataki polgári magán leányiskola célbavett átvétele tárgyában hozott határozataira, melyek az egyházkerület északkeleti vidékén a leánynevelés ügyét kívánták szolgálni, — a bizottság javaslatait egyhangúlag és egyértelmű lelkesedéssel magáévá teszi és határozati erőre emeli. Kimondja nevezetesen, hogy :

1. A reformáció 400-ados évfordulója emlékére egy gyakorlati irányú leányiskola székhelyén létesítendő internátus céljára alapot kíván teremteni, e célból áldozathozatalra hívja fel az egyházközségeket és hatékony társadalmi mozgalmat indít meg. Felhívja a lelkészeket és tanítókat, hogy e célra a folyó évtől számítva 10 éven át adóztassák meg magukat, előbbiek évi 10, utóbbiak évi 5 koronával, ezen kívül arra is, hogy az eszme megtestesítéséig egyházközségeikben alkalmas időben az internátusi alap céljára ünnepélyeket tartsanak.

2. A kérdés állandó felszínen tartása és a célravezető eszközök mozgásba hozatala végett egy állandó nternátusi bizottságot alakít, melynek tagjai lesznek az elnökség mellett Hézsér Emil, Keresztúry József, Sebeő Gyula, Dr. Kiss Sándor, Danyi József, Dr. Gulyás József, Gagyí Károly, Matusz Mihály és Janka Károly. Ezen bizottság megalakítását a főt. egyházkerületnek bejelenti.

3. Hogy a sárospataki polgári leányiskola fenntartását elősegítse, méltányolva és elismerve

Körmendy Ilona igazgatónő lelkes áldozatait, részére évi 500 kor, segélyt szavaz meg addig is, míg a fenntartás átvételére elhatározó lépéseket tehet s ugyanilyen mérvű segélyezésre őt mindezen határozatok felterjesztése mellett a főt. egyházkerületnek a legmelegebben ajánlja.

4. Legnagyobb elismerését fejezi ki Sárospatak nagyközség képviselőtestületének a polgári leányiskola fenntartása körül eddig is meghozott áldozataiért s ama nagylelkűségéért, melynél fogva az intézet elhelyezésére szolgáló megfelelő épületet felajánlani szíves volt; egyidejűleg értesíti, hogy a leányiskola fenntartását a maga részéről is előmozdítani kívánja.

19/a A bodrogsárai leányegyház lelkesze a tavaszi kgy. 50. sz. határozatára beterjeszti igazoló jelentését.

Tudomásul szolgál.

19/b A sárospataki járás számvevője jelenti, hogy a bodroghalászi egyház a számadásából hiányzó 51·50 K-ról szóló nyugtát beterjesztette.

Tudomásul szolgál.

20. Esperes jelenti, hogy a tavaszi közgyűlés alkalmával felolvasott s ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvében olvasható esperesi jelentésében a bodrogmezői előkönyörgő tanító nejének és gyermekeinek vallási viszonyaira vonatkozó adatok téves információn alapúlnak.

Megnyugvással vétetik tudomásul.

21. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlés 5. sz. jkvi pontban hozott határozatával kimondta, hogy az egyházközségek vagyonállagának pontos s az egész egyházkerületre nézve egységes elvek szerinti nyilvántartása szempontjából az egyházkerületi számvevőszék által minden évben egy egyházmegye vagyonleltárát átvizsgálhatja.

Egyházmegyei közgyűlés, — tekintettel arra, hogy a kebelbeli egyházak vagyoneleltárai az egyházmegye által mindezideig át nem vizsgáltattak, azoknak az illetékes járási számvevők által való átnézetét s véleményes jelentéseik alapján az egyházmegyei számvevőszék által való felülvizsgálatát elhatározza s ez intézkedés végrehajtására az elnökség figyelmét tisztelettel felhívja.

22. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlés 6. sz. jkvi pont 4. alpontjában a reformáció 400-ados évfordulójának megünneplésére az esperesi és gondnoki kar által beterjesztett javaslatot elfogadva, azt az egész egyházkerület területére nézve kötelezővé tette.

Egyházmegyei közgyűlés a főt. egyházkerület ezen határozatát a kebelbeli egyházak figyelmébe hathatósan ajánlja.

23. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlés 6. sz. jkvi pont 4. alpontjában Tompa Mihály 100 éves születési évfordulójának folyó évi szept. hó 17-ének megünneplésére, az összas érdekeltek figyelmét felhívta.

Egyházmegyei közgyűlés a maga részéről is felhívja a kebelbeli egyházakat és iskolákat, hogy a nagy évforduló méltó megünneplése által a virágregék és népmondák nagy költőjének, egyházunk büszkeségének és dicsekedésének megbecsülésében szinte versenyre keljenek.

24. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlés 17. sz. jkvi pontjában foglalt határozatával ismételten felhívta az egyházmegyék figyelmét arra, hogy az egyházlátogatásnak tegyék szigorú kötelességévé, hogy az egyes egyházakban végzett belmissiói tevékenységre vonatkozó kérdőpontokra nézve a presbitériumoktól kielégítő feleletet vegyenek s állapítsák meg, hogy ahol nincs belmissiói munkásság, kit terhel ott azért a felelősség.

Egyházmegyei közgyűlés úgy a főt. egyházkerületnek fenti határozatát, mint tavaszi közgyűlésünk 41. sz. jkvi pontjában e tárgyban hozott határozatát az egyházlátogatóság legköörültekintőbb figyelmébe hathatósan ajánlja.

25. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlés 23. sz. jkvi pontban foglalt határozatával az egyházmegyék s azok között egyházmegyénk javaslatára is, megengedte, hogy az egyházközségek a sárospataki főiskola fejlesztésére szolgáló. az egyházakat lélekszám szerint 1 koronával terhelő egyházi adójukat folyó évi dec. 31-ig fizethessék ki, kimondván, hogy a lélekszám megállapításánál az 1910. évi népszámlálás adatai az irányadók.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja a kebelbeli anya,- társ,- leány- és fiókegyházközségeket, hogy a sárospataki főiskola fejlesztésére szolgáló, lélekszám szerinti 1 K-ás adójuk fedezetéről és f. évi dec. hó 31 ig való kifizetéséről a maguk hatáskörében gondoskodjanak.

26. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlés 88. sz. jkvi pontban foglalt határozatával az egyetemes konvent 296—1916. számú jkvi határozata értelmében felhívta az egyházmegyéket, hogy amennyiben az egyetemes konvent az özvegyi évjáradékok összegének évi 840, az apátlan árvák neveltetési segélyének évi 169, a szülőtlen árvák neveltetési segélyének évi 252 koronára való felemelése által az özvegyi évjáradékok és neveltetési segélyek ügyét végleg rendezettnek nem tekintheti, — de a nyugdíjintézet teljesítő képessége ezzel kimerítettetett, — nyilatkozzanak az iránt, hogy az özvegyi- és árvailletményeknek mily összegre való folytatólagos emelését látják szükségesnek s a javasolt további emelés fedezetére a járulékok mily mérvű önkéntes emelését vállalnák el a lelkészek ?

Egyházmegyei közgyűlés nagy megnyugovással fogadja az egyetemes konventnek az özvegy-árva járulékok további emelésére írá-

nyúló törekvését, mert a szándék megvalósításától egy fájó és égő seb behegesztését várja és reméli, a lelkészek részéről az évi tagsági díjnak 1%-al való önkéntes emelését felajánlja, de ugyanakkor a fenntartó testületek évi járulékának $\frac{1}{2}\%$ -al való emelését is javaslatba hozza, mert csak így reméli az özvegy árva járulékának annyira-mennyire megnyugtató rendezését oly módon, hogy az özvegyek évjáradéka 960, az atyátlan árvák neveltetési segélye külön-külön évi 240, a teljes árvák neveltetési segélye külön-külön évi 300 koronában állapíttaték meg.

27. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlés 101. sz. jkvi pontban hozott határozatával véleményes javaslatot kér a dunamelléki ref. egyházkerület által elfogadott, a szórványok egyházi gondozása tárgyában készített munkálatról.

Egyházmegyei közgyűlés, tekintettel arra, hogy a hivatkozott munkálat nem áll rendelkezésre, arról véleményt — mély sajnálatára nem alkothat, az ügy érdemére vonatkozólag azonban ama véleményét nyilvánítja, hogy a szórványok goddozásának szabályozását nem egyházkerületenként, hanem egyöntetű eljárással országosan tartja keresziúlvíendőnek.

28. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűlés 132. sz. jkvi pontban hozott határozatával hozzászólás végett letette a gömöri egyházmegye azon indítványát, hogy a supplicatio intézménye, mint a theol. ifjakra nézve az egyházi, földrajzi, népismei tapasztalatok gazdag forrása, állíttassék vissza.

Egyházmegyei közgyűlés a theol. ifjúság ismeretkörének olyatén szélesbbitését, aminőt az utazás gazdag tapasztalatai nyújtanak, maga is óhajtja, de a supplicatio intézményét, ezt a kilincseléssel összekötött vándorapostolkodást arra alkalmasnak nem tartja, annak visszaállítását nem javasolja annál kevésbbé, mert a

supplicatio eltörlése által anyagilag károsodott tanintézetek kártalanítása terén megállapított és rendezett jogviszonyokat felforgatni nem kívánja.

29. Olvastatott egyházmegyei tanügyi bizottságnak az egyházmegye főhatósága alatt lévő népiskolák szellemi és anyagi állapotát s egyéb körülményeit feltüntető jegyzőkönyvi jelentése az 1916—17-ik iskolai évről:

JEGYZŐKÖNYV

felvételett Sárospatakon az alsózempléni ref. egyházmegye tanügyi-bizottsága által 1917. aug. 23-án tartott közgyűlésén.

Jelen vannak: Danyi József egyházi, dr. Gulyás József világi elnökök elnöklete alatt Keresztúry József, Mis-kolczy Endre, Bartha József tanácsbírák, Homoky Antal tanító, Móricz István, Kun Zoltán, Batta János, Horváth Győző iskolalátogatók.

1. Világi elnök a gyűlést következő beszéddel nyitja meg:

Nagytiszteletű Tanügyi Bizottság!

E nehéz idők megmutatták, hogy úgy a jó, mint a rossz irányban végzett oktatásügyi munka megtermi a maga gyümölcsét. Ha Szedánnál a porosz Schulmeisterek verték meg a franciákat, úgy ma azt mondhatjuk, hogy a magyar tanítók munkája arat diadalt ellenségeink óriási táborán. De az ellenkezőre is van példa! Nagy terveket tervező kultuszminiszterünk a román népiskolákat államosítani fogja, mert ezek voltak melegágyai a nemzeti állam ellen való izgatásnak! Kell-e több szóval magyarázni a népiskolák nagy fontosságát, a nemzeti és állami élet szempontjából?

Előbbi kultuszminiszterünk többször hangsúlyozta, hogy a magyar tanítóság az ifjúság erkölcsének szigorú őre legyen! A háború alatt úgy mutatják a viszonyok, inogni kezd már az iskolaköteles korú gyermekek lába alatt is az erkölcsi talaj! Ennek megszilárdítását a tanítóság figyelmébe ajánlja a volt oktatásügyi miniszter! Kell-e

több szóval magyarázni a tanítói hivatás roppant fontosságát az erkölcsi oktatás szempontjából!?

E kettős célt, mint kívánalmat, nem szükséges bővebben fejtegetni a református tanítóság előtt. Református tanítóink lelkük egész hevületével állanak a nemzeti nevelés és az erkölcsi oktatás szolgálatában. Ezeket csupán azért hozom fel, mert véleményem szerint kiemelkednek a háborús iskolai intézkedések tömegéből.

Egy harmadik rendeletről is meg kell emlékezmem. Apponyi Albert, a jelenlegi kultuszminiszter az oktatást meg fogja kezdeni az egész vonalon szept. elején, hogy visszaállítsa az oktatás terén a régi állapotokat. Sajnos, a háború nagyon visszavetette a régi oktatást előbbi magas színvonaláról. Sok helyről elvitték a tanítót s pótolni nem lehetett. Az iskolai év megrövidült: a tanulókat mezei munkára fogták. Egyházmegyénkben is több helyen érezhető volt a hiány e téren! Érezzük mi is, középiskolai tanárok, hogy az ele. ni iskola hiányosabb tudással, kevesebb fegyelmezettséggel bocsátja még az alkalmasabb tanulókat is a középiskolákba. Itt vár nagy munka a tanítóságra! Egyházkerületünk tanügyi bizottsága is intenzívebb oktató munkát vár a tanítóságtól, mit mutat az is, hogy egyházmegyénkben a háborús két év alatt szünetelt évvégi iskolalátogatást ismét elrendelte.

De ne csak kötelességekről beszéljünk! Szóljunk néhány szót a tanítói munka megbecsüléséről is!

Az államkormány érezvén a tanítói állás nagy fontosságát s azt, hogy a ref. tanítók is a magyar állameszme hűséges védői, a családi pótlékot igyekszik reájuk is kiterjeszteni. Mér be is kérte az összes adatokat. Talán nincs messze az idő, mikor a felekezeti tanítók fizetése az államiakéval egyenlő lesz. A háború már említett tapasztalatai okvetlenül ez irányban fogják a közoktatásügyi adminisztrációt terelni.

Ezeket voltam bátor a nagytiszteletű lelkészi elnök úr nevében is ez alkalommal, mikor először veszünk részt az egyházmegyei tanügyi-bizottság ülésén, elmondani. Megvalljuk, mi is a fentebb említett célok szolgálatában állunk, így hivatásunk és munkánk közös. E közös munkához kérjük úgy a tanügyi-bizottság, mint a tanítóság

támogatását. Közös munkán rajta szokott lenni az Isten áldása: az oktatásügy érdekében kifejtett munkán kétszeresen is. Ugy legyen!

Tanügyi-bizottsági gyűlés nevében jegyző szívesen üdvözli a két új elnököt a világi elnök megnyitó beszédét szószerint jegyzőkönyvileg megörökíteni óhajtja s kéri egyházi elnököt alábbi jelentése megtételére: .

Mélyen tisztelt Tanügyi Bizottság!

Egyházmegyénk múlt évi őszi közgyűlésének akaratából tanügyi-bizottságunk első munkásául hivattam el. Amikor ebben a megbízatásomban iskoláinkról szóló első évi jelentésemet szándékozom előterjeszteni, szeretettel köszöntöm tanügyi bizottságunk jelen és távol levő tagjait s egész egyházmegyénk tiszteletremélló tanítói karát.

Nehéz és felelősségteljes munkakör bízott reám népiskolánk szellemi és anyagi ügyeinek vezetésében. Tudom, hogy e vérzivataros idő kibatásaiban mély változásokat fog előidézni oktatásügyünk minden vonalán, — különösen pedig az alapok lefektetésénél, a népiskoláknál s ez a feladat tanügyi-bizottságunkat is igen nehéz munka alá fogja állítani. — Munkásságom kiinduló pontjánál azonban biztatást merítek abból a reményből, hogy felettes hatóságaim részéről atyai tanácsot, tanügyi-bizottságaink részéről segítő készséget, egyházunk és tanítóink részéről pedig bizalmat és jóakarátú megértő munkálkodást fogok tapasztalni mindenkoron. Bízom különösen abban, hogy tanügyi-bizottságunk tagjai megértve és méltányolva a statisticus nehéz helyzetét, amikor egy-egy intézmény matematikai képét kell megrajzolni, hogy a számok rideg tanúlásaiból levonja a maga következtetéseit — e munkálkodásomat meg fogják könnyíteni — egyházkerületi s megyei utasításainknak pontos betartásával népiskoláink életének minden mozzanatára kiterjeszkedő, pontos, hű jelentéseikkel. Ebben a reménykedésben veszem át azért érdemdús elődöm munkáját s az 1916—17-ik iskolai évre vonatkozó jelentésemet a következőkben terjesztem elő:

Egyházmegyénk 57 iskolájáról érkezett be hozzám 9 járásból jelentés. A cigándi járásból azonban háromszori sürgetésem dacára sem tudtam idejében megkapni s így összefoglaló jelentésem nélkülözni fogja a teljes képet. Mivel az iskolalátogató jelentések késedelmes beadása, vagy épen elmaradása nemcsak hogy megnehezíti a tanügyi bizottság elnökének munkáját, hanem sérelmes mulasztás egyházi érdekeink ellen is, egyházmegyénk figyelmét kénytelen vagyok e sajnálatos körülményre felhívni s az iskolalátogatói jelentések július 15-re való beadását a legszigorubban elrendelni.

A beérkezett jelentések alapján megállapítható, hogy mint minden intézményeink, úgy népiskoláink is mindjobban beilleszkedtek már a háborús idők rendkívüli körülményei közé s a nehéz viszonyokkal megküzdve végezték nemzetfenntartó munkásságukat. Az iskolai évet kevés kivétellel szeptember elején kezdték el s május közepén végezték be. Ellenséges betörés, hadak felvonulása, vagy visszaözlölése hála vitéz testvéreink hősiességének, nem zavarták egyházmegyénk harmadik háborús évének munkálkodását.

Tanítóink közül a háború kezdete óta 17 teljesít katonai szolgálatot, némelyik csak teljesített már, mert közülök kettő: Sípos Gyula báji és Balázs János erdőbényei tanító — hősi halállal pecsételte honszerelmét, kettő idegen földeken eszi a hontalanság keserű kenyerét, hárman pedig ott hagyván testi épségüket a csaták tűzében, megrokkant testtel, homlokukon a hősök babérkoszorújával, szívökből hivatásuk régi szeretetével tértek vissza iskolájukba s végzik nehéz munkájukat.

A hadba vonult tanítók helyét egyházaink a legtöbb helyen vagy osztályösszevonással, vagy helyettes tanerők alkalmazásával töltötték be. Három egyházunk volt, ahol az iskola tanító hiány miatt szünetelt, u. m.: Bacska, Lelesz és Sára.

Dacára annak, hogy a hadműveletek terétől messze estünk, iskoláink még sem fejtettek ki teljes munkásságot. A szülők sokszor gazdasági kényszer alatt, de még több-

szőr bűnös nem törődömségből elvonták gyermekeiket az iskolázástól, úgy hogy míg az ismétlő iskolázásról alig lehet szó ez évben is, addig a mindennapi iskolázásnál is óriási, 39,278 a mulasztott félnapok száma. Vezet e tekintetben Csobaj felső osztályaival — 4732 fél napi mulasztással, hol a vizsgán is csak 8 gyermek jelent meg, Sajókesznyéten, hol 18 II. o. állott vizsgára, a többi állandóan szabadságoltatott tanító által mezőgazdasági munkára; Karcsa, Vajdácska, Újcsanáros és Alsódobsza. Míg a felsőbb osztályok mulasztásaira némi mentségül szolgálhatnak a háború nyomasztó gazdasági körülményei, addig az alsóbb osztályok mulasztása nem indokolt és meg nem engedhető, de el sem nézhető, el sem tűrhető. Kérjük az egyházmegyei közgyűlést, utasítsa a kebelbeli egyházakat a nagymérvű iskolai mulasztások meggátlására, a felsőbb IV—VI. osztályú tanulóknak is csak igen indokolt esetekben való felmentésére s így az iskolai oktatásnak zavartalan folytatására.

Nem tudom, a mulasztásoknak tudható-e be, vagy a lelki erők háború okozta ernyedésének tulajdonítható-e, de általános iskolalátogatóinknál a panasz, iskoláink szellemi állapotának elégtelensége felett. 26 jól megfelelő iskolánkkal szemben 36 a megfelelő, 4 a meg nem felelő. Ha tudjuk azt, hogy a megfelelő osztályba sorozott iskolák szellemi mértékéhez is mennyi szó fér, hogy közülök több csak a fegyelmi vizsgálat elkerülése végett, kegyelemből, próbaidő nyújtásával soroztatik ide: úgy iskoláink szellemi színvonalával nem lehetünk megelégedve.

Igaz ugyan, hogy a mai vérzivataros idők letörlik sokszor a lélek szárnyait, porba sújtják sokszor a szereteteit siratgató tanítót és tanítványait, mindazáltal hazánk egyházunk, fajunk jövőjét, későbbi nemzedékünk tudomány nélkül való mellőztetését, avagy eltiportatását is szívünkön viselve utasítandóknak véljük iskolaszékeink elnökeit, hogy tegyenek meg minden lehető arra, hogy iskoláink szellemi színvonala minél magasabbra emeltesse. A jelenleg meg nem felelőnek minősített négy iskola tanítója ellen a fegyelmi eljárást megindítani közoktatásügyi és nem büntetés céljából javasolom. Ez a fegyelmit

érdemlő négy iskola: Kesznyéten (Csizy Gedeon) Sóstófalva, Agárd és Bodrogmező.

A hozzám beérkezett statisztikai adatokat a következőkben összegezem: Egyházközségeink lélekszáma 54,851. Iskolaköteles 6—12 évig: fi 3375, nő 3558, összesen 6933. Saját iskolánkba jár: fi 2721, nő 2695, összesen 5416. Más vallású iskolába jár: fi 64, nő 60, összesen 124. Községi s állami iskolába jár: fi 433, nő 477, összesen 910. Középfokú iskolába jár: fi 24, nő 6, összesen 30. Nem járt iskolába: fi 133, nő 320, összesen 453. Ismétlőköteles: fi 902, nő 989, összesen 1891. Ismétlőbe járt: fi 572, nő 643, összesen 1215. Polgári iskolába járt: fi 12, nő 19, összesen 31. Ipariskolába: fi 16. Gimnáziumba: fi 21. Nem járt: fi 288, nő 336, összesen 624. Más vallású járt, római kath.: fi 180, nő 177; ág. ev.: fi 6, nő 8; izraelita: fi 67, nő 131, összesen fi 253, nő 316. Tanító: fi 59, nő 20; rendes 67, ideiglenes 7; lelkész-tanító 5; okleveles 69, nem okleveles 10. Rendes fizetésök egyháztól 37,902 kor. 22 fill., államtól 84,383 kor. Tanítói lakás jó 70, rossz 9. VI. oszt. iskola 43, V. oszt. 16, IV. oszt. 3. Tanterem 8. törvényszerű 69, nem törvényszerű 15. Felszerelése kellő 47. hiányos 37, szellemi állásra nézve jól megfelelő 32, megfelelő 41, nem megfelelő 4, osztályzatlan 7. Iskola fenntartására 6890·11 K. fordítatott.

Az egyes iskolákra vonatkozó általános észrevételeim s javaslataim a következők:

Báj: hős halált halt tanítója helye még mindig nincs betöltve. utasítatik az állás rendes erővel való betöltésére.

Csobj: rendkívüli nagy iskolai mulasztásainak meggátolására az iskolaszék figyelme felhivatik.

Leányvár: iskolája sem ifjúsági könyvtárral, sem felszereléssel nem bír, ezenkívül szükséges mellékhelyiségek sincsenek.

Szigorúan utasítandó a hiányok pótlására.

Agárd: a községtől kapott 100 koronát tartozik az iskola fűtésére fordítani s tanítója nagyobb tanítási eredmény felmutatására utasítatik.

Hernádnémeti: lelkész soknemű elfoglaltsága miatt, aki a háború ideje alatt kénytelen volt a III—IV. o. nő-

vendégeket tanítani, utasittatik, hogy katonai szolgálatot teljesítő tanítóját ideiglenes tanerővel helyettesítse.

Agárd, Bodroghmező, Sóstófalva, Kesznyéten iskolái meg nem felelők. Mind a négy iskola vezetője ellen a fegyelmi eljárás megindítandó.

Örös: tanítója hadbavonult, helyettesről gondoskodják.

Nagyrosvágy: megfelelő tanerő alkalmazásáról gondoskodni kötelességének ismerje.

Nagygyéres: tanítója Mikó László, aki iskolájában rokkant testtel és mégis szép eredménnyel működik, akit a háború meg nem tört, csak megsanyargatott, aki a nemzetet és hazát ért veszedelem rázkódtatásain felül emelkedve hivatását híven teljesítette, sőt kitünt a felmentett tanítók működésének eredményes tanítása felett is, az egyházmegye elismerésére és kitüntető megbecsülésére ajánlja.

Meg kell emlékeznünk még e helyről Elekes Imre sárospataki gimn. tanár időszerű s igen sok intő jel által sugalmazott indítványáról, a prot. tanítónőképző intézetnek Miskolcon való létesítéséről. Mélyen fekvő, nemzeti, kulturális és protestáns érdekünk fűződik egyházkerületünkbeli tanítónőképző-intézet felállításához. Javaslom, hogy tanügyi-bizottságunk az indítványozóval egyetértve, a legteljesebb jóakarattal ajánlja egyházmegyénk és kerületünk erkölcsi és anyagi támogatásába.

Örömmel jelentem végül, hogy a felekezeti és állami tanítók illetményeinek egyenlősítése felé a lelépett Tisza kormány egy nagy lépéssel előre vitte a gyűlésről gyűlésre megnyilvánult óhajainkat. A 70051. sz. a. k. l. miniszteri rendelet az 1912. évi XXXV. t.-c. rendszerezített családi pótlék intézményét hitfelekezeti tanítóinkra is kiterjesztette s azóta ruha segély folyósításával is sietett háborús nyomoruságunk enyhítésére.

Amidőn e tényben az állami és felekezeti tanítói munkásság egyenlő díjazására irányuló törekvést látunk, kifejezzük abbéli jogos reménységünket, — a konvent ez irányú munkálatai is erre irányulnak, hogy nem sokára meg fognak szünni azok az igazságtalanságok is, melyek még a törzsfizetés, várakozási idő, báborús segély, lakbér, igazgatói díj és az 1893. év előtti szolgálati évek

beszámítása tekintetében az egyenlő elbánás elvének nagy sérelmére még mindez ideig fenn állanak.

Az idők socialis és demokratikus jelében, — jogos reménységünk van arra nézve, hogy az a magyar ref. tanítóság, amely a nemzeti culturmunka s a hazáért hozott véráldozatok tekintetében semmivel sem áll hátrább, mint az állam közvetlen szolgálatában álló többi tanító testvérei, újra hozzá fog jutni nemzetfenntartó munkássága alapján erkölcsi és anyagi megbecsültetéséhez.

Iskolalátogatók lesznek a jövő évben:

1. Sárospataki járás: Danyi József erdőbényei lelkész és Gagyai Károly olaszliszka tanító.
2. Bodrogszentesi járás: Horváth Győző nagykövesdi lelkész és Négyesi János örösi tanító.
3. Gesztelyi járás: Gecse Lajos kesznyéteni lelkész és Takács László tiszaluci tanító.
4. Szerencsi járás: Csorba Ferenc pácini lelkész és Homoky György tályai tanító.
5. Liszka járás: Móri István m.-zombori lelkész és Kövér Soma.
6. Tokaji járás: Batta János keresztúri lelkész és Beszterczei Béla prügyi tanító.
7. Kiskövesdi járás: ifj. Bálint Dezső királyhelmeci lelkész és Mikó László nagygyéresi tanító.
8. Cigándi járás: Verebélyi Dezső semjéni lelkész és Kántor Mihály cigándi tanító.
9. Leleszi járás: Solymosi József m.-hotykai lelkész és Kántor Lajos karcsai tanító.
10. Megyasszói járás: Kun Zoltán gesztelyi lelkész és Jakab Antal taktaharkányi tanító.

Tanügyi bizottság Danyi József elnök jelentését elfogadja s annak alapján javasolja egyházmegyei közgyűlésnek, hogy az olyan tanítók, akik vagy nem akarnak, vagy nem tudnak kötelességöknek eleget tenni azonnal fegyelmi alá vonassanak: — a tanév megkezdésére vonatkozólag utasítsa egyházmegye a tanítókat, hogy azokon a helyeken, ahol a taníttató szülő a IV—VI.

o. növendékeknek adott szabadságot igénybe venni nem óhajtják, a tanítást a rendes időben megkezdeni tartoznak: továbbá, hogy a tantermek sem a szorgalmi sem a szünidőkben tanítási, vagy gyűléstartási céloknál egyéb célra nem használhatók és és tisztelettel kéri egyházmegyénk esperesét, hogy mindezekről a tanítókat körlevélben értesíteni szíveskedjék. Végül Elekes Imre sárospataki tanár indítványát magáévá léve, annak hathatós pártfogását a legmelegebben ajánlja egyházmegyei közgyűlésünk figyelmébe.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottság beterjesztett jelentését és javaslatait jóváhagyólag tudomásul veszi, a javaslatokat közgyűlési határozattá emeli s azoknak fogantatását elrendeli.

30. A bogroközi Lelkészszerkezet indítványára

egyházmegyei közgyűlés a főtit. Egyházkerülethez fordul amaz óhajával, hogy a sárospataki főiskola gazdasági választmányában egy szakelőadoi állás szerveztessék egy olyan szakember személyében, aki minden idejét a főisk. gazdasági ügyeire és a konviktusra fordítsa. Mert ez által gondolja lehetővé tenni az iskola valamely birtokának házi kezelésbe vételét s ezzel a tápiztetetnek tetemesen olcsóbb és mégis jobb ellátását, valamint a tanári karnak illetményeik terhére a szükséges élelmi cikkekkel való ellátását, annyival s inkább, mert különösen a háború tanuságai mindinkább nyilvánvalóvá teszik, hogy a főiskolának a vagyon fentjelzett kezelésére okvetlenül rá kell térnie.

31. A bodroközi Lelkészszerkezet indványára

egyházmegyei közgyűlés az egyhárközségi számadások lehető egyöntetűvé tétele céljából az Értekezlet által beterjesztet számadásmintát elfogadja és melléklet gyanánt annak az egyh.-megyei jegyzőkönyvben való kinyomatását elhatározza

32. Szőnyegre kerülván a közhirdetése kijelölendő egyházak ügye,

egyházmegyei közgyűlés közhirdetésre való felvételre Berzék és Szomotor egyházközségeket hozza a főt. egyházkerületnél javaslatba.

33. Olvasztatott Sütő Kálmán megyaszói lelkész beadványa, melyben indítványozza, hogy az évenként tartatni szokott egyházmegyei — tavaszi, őszi, rendkívüli — közgyűlések jegyzőkönyvi pontjai folytatólagosan számoztassanak.

Egyházmegyei közgyűlés nem látja indokoltnak ez újítás behozatalát, mert a jegyzőkönyvi pontok folytatólagos számozása esetén folyton arra kellene ügyelni, hogy egyik-másik jegyzőkönyv mennyi számot tartalmaz, melyik számnál kezdődik és végződik, míg ellenben a rég szokásszerinti megjelölés mellett a keresett jegyzőkönyvi pontok az egyes gyűlések jegyzőkönyvében sokkal könnyebben megtalálhatók, éppen azért közgyűlésünk a régi rendszert előnyö ebbnek tartja s az indítványt nem fogada el.

34. Egyházmegyei levéltáros, dr. Gulyás József, beadványában keseregve írja le a levéltár mai szomorú, rendetlen állapotát s arra kéri egyházmegyei közgyűlést, hogy ennek a szomorú állapotonak megváltoztatását tegye lehetővé alkalmas helyiségnek, butorzatnak, szükséges segédeszközöknek levéltáros rendelkezésére bocsátásával.

Egyházmegyei közgyűlés esperes ígérete nyomán, addig is, míg a levéltár végleges ren-

dezése nagyobb helyiséget igényelne, az elemi iskola épületében levéltáros rendelkezésére bocsát egy szobát, levéltárost pedig felhatalmazza és megbízza a szükséges segédeszközök beszerzésével és kéri, hogy mindennemű munkálkodásáról, intézkedéséről tavaszi gyűlésünkre részletes jelentését terjessze be.

35. A nagyrozsivágyi egyház betérjeszti Gazsi Ferenc és társai 415 koronás templomfentartási alapítványának alapító levelét 4 példányban, mellékelve az alapítványt elfogadó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyveket.

Egyházmegyei közgyűlés az alapító leveleket megerősítés végett felterjeszti a főtisztnak. Egyházkerülethez.

36. Kiss Ernő sajtóhídvégi lelkész okmányokkal igazolja, hogy az özv. Szendrei Andrásné sírkerítési ügyére vonatkozó felebbezést az esperesi hivatalhoz kellő időben benyújtotta és az kellő időben meg is érkezett, egyszersmind betérjeszti özv. Szendrei Andrásné 1917. júl. 8-án kelt nyilatkozatát, melyben az illető a presbyterium határozata ellen beadott felebbezését visszavonja.

Egyházmegyei közgyűlés úgy a lelkész igazolását, mint a bejelentést, mely a sírkerítési ügy békés úton való elintézését tartalmazza, helyeslőleg tudomásul veszi.

37. László Lajos perbenyiki állami tanító az egyháznál végzett kántori teendőikért járó 200 K fizetésének évi 400 K-ra való felemelését kéri. Mellékel egy olyan presbiteri határozatot, mely szerint „az egyháztanács fedezet hiányában a fizetést nem hajlandó felemelni, de az adócsökkentési segélyből kész a fizetés felemelését folyósítani.

Egyházmegyei közgyűlés visszateszi a kérvényt a perbenyiki presbiteriumhoz azzal a felvilágosítással, hogy az adócsökkentési segély-

ben kiutalt 200 K képezi tulajdonképen a kántor fizetését. Mikor ezt az adóalap kiutalta: levette a hívekről az eddig viselt évi 200 K kántori fizetés terhét. Most tehát csak arról lehet szó, hogy vajjon a gyülekezet hajlandó e ezt a régi terhet (amelytől most az adóalap éppen meg akarta szabadítani) tovább viselni s így a kántornak az adócsökkentési segélyből járó évi 200 K fizetését 400 K-ra emelni? Ehhez a presbitériumnak és az egyházközségi közgyűlésnek ilyen értelmű határozata szükséges.

38. Matusz Mihály taktaszadai tanító az 1916. október 10-én tartott egyházmegyei közgyűlés bírósági ülésének VI. sz. alatt hozott határozata ellen felebbezést adott be, utóbb azonban kérvényt nyújtott be a közgyűléshez a megfélebezett ítéletnek a felebbezésre való tekintet nélkül közgyűlési határozattal való megváltoztatása iránt. A közgyűlés folyamán kérvényét visszavonja s kéri felebbezésének elintézés végett való felterjesztését.

E. megyei közgyűlés a felebbezést mellékleteivel együtt az egyházkerületi bírósághoz felterjeszti.

39. Molnár László alsóbereckii lelkész arra kéri egyházmegyei közgyűlést, hogy kötelezze az alsó- és felsőbereckii egyházakat egy rendes énekvezér tartására, valamint arra, hogy lelkésznek a végzett énekvezéri teendőikért 1917. évre tiszteletdíjat állapítsanak meg és fizessenek ki.

Egyházmegyei közgyűlés, bár kívánatosnak tartja az énekvezéri állás szervezését, betöltését, méltányosnak itéli lelkész kérését s mind a kettő teljesítését kivihetőnek véli, mert olyan kevés egyházi terhet, mint a fentnevezett egyházak hívei az egész megyében egy egyház sem visel, mégis, mert a díjlevél kérvényéhez csatolva nem volt s így a lelkész igény jogosultsága az énekvezéri tiszteletdíjra vonatkozó-

lag nem volt megállapítható, a kérvényt pótlólagos felszerelés céljából benyújtónak visszaadja.

40. Előterjesztetvén a különféle alapokból nyerendő segélyek iránt benyújtott kérvények,

egyházmegyei közgyűlés azokat a segélyosztó bizottsághoz teszi át.

41. Az ujcsanálói egyház a rekvirált harangjáért kapott 1224 koronának hadikölcsönkötvénybe való fordítására kér engedélyt.

Közgyűlés az engedélyt megadja, azzal a kikötéssel, hogy az összeg és kamatai el nem költethők, harangalapként kezelendők.

42. A kenézlői egyház 700 kor. kölcsön felvételére kér engedélyt, mellékelve a névszerinti szavazást feltüntető presbiteri és közgyűlési határozatokat.

Egyházmegye a kölcsönt engedélyezi s jóváhagyás céljából a főtitzt. Egyházkerülethez felterjeszti.

43. Székely Imre taktaharkányi lelkész kéri egyházmegyei közgyűlést, hogy az 1916. évi tavaszi közgyűlés 56. sz. határozata, mely szerint a lelkészi rétföldek évi ártéri és belvizlevezetési költségei az egyház pénztárát terhelik. világosítsák meg oly módon, hogy az egyház gondnoka utasítsák a felmerült költségeknek — minden előfordulható kellemtlenkedések kikerülése céljából — az évi 1809 korona adósegélyből való fedezésére.

Egyházmegyei közgyűlés a kérés teljesítésére magát illetékesnek nem tartja, mivel az az egyház belkörü intézkedései közé tartozik.

44. A bodrogmezői tanító azzal a kéréssel fordul egyházmegyei közgyűléshez, hogy mivel a presbiterium azt a

kivánságát, hogy természetbeni járulékainak 800 koronányi ellenértékét, vagy a napi folyó árnak megfelelő összegig egészítse ki, vagy természetben fizesse meg — nem teljesíté, utasítsa az egyhásközséget jogos kivánságának kielégítésére.

Egyházmegyei közgyűlés az ügyel időszaki bírósághoz teszi át.

45. Egyházlátogatókul 1918. évre kiküldetnek:

a tályai járásba Máthé Gyula papi tanácsbíró és Csorba Ferencz egyházlátogatási jegyző;

a megyaszói járásba Keresztúry József p. tb. és ifj. Bálint Dezső e. l. j.;

a cigándi járásba Bartha József p. tb. és Halmy Miklós e. l. j.;

a bodrogszentesi járásba Miskolczy Endre p. tb. és Karászy Benő e. l. j.;

a sárospataki járásba Pálóczy József p. tb. és Mórítz István e. l. j.

46. Olvastatott a tályai egyház lényegtelenül módosított s 600 K személyi pótlékkal bővített tanítói díjlevelének. jóváhagyása iránt beterjesztett kérvénye.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja a tályai egyházat, hogy úgy a régi, mint a módosított tanítói díjleveleket, az utóbbiakat 4 példányban, tavaszi közgyűlésünkre terjessze fel.

47. Olvastatott a tályai egyháznak azon jelentése, hogy a sárospataki főiskola fejlesztésére szolgáló, személyenkénti 1 K és adó összegét az egyház pénztárából kívánja kifizetni.

A tályai egyház ezen belkörü intézkedése jóváhagyólag vétetik tudomásul.

48. A tályai lelkész bejelenti, hogy az egyház a Váradi Szabó Miklós alapítványból, az alapítványhoz tartozó nagycsere földért járó haszonbérösszeg fele részét vagyis 1200

koronát a lelkésznek az alapítvány értelmében 1917. január 1-től folyósítani rendeli ötödéves személyi pótlék címén. Csatolja a vonatkozó egyházközségi közgyűlési s presbitériumi határozatot s kéri a határozat jóváhagyását

Egyházmegyei közgyűlés miután a kérvényhez a hivatkozott alapító levél, sem eredetben, sem másolatban csatolva nem lett, azon feltétel mellett hagyja jóvá az egyházközség intézkedését, ha az elnökség a beszerzendő alapítvány levélből megállapítja azt, hogy a jóváhagyatni kért határozat az alapító levéllel nem ellenkezik.

49. Jelen közgyűlés jegyzőkönyvi pontjainak Sárospatakon való hitelesítésére folyó évi aug. hó 29. napja határidőül kitűzetvén,

hitelesítőkül kiküldetnek az elnökség mellett Dr. Kiss Sándor vil. tanácsbíró, Dr. Gulyás József tanügyi biz. vil. elnök és a jegyzői kar tagjai.

50. Ezek után a tárgysorozat kimerítettvén, lelkészi főjegyzőnek az elnökség iránt a közgyűlés nevében kifejezett hálája és köszönete után

gyűlést vezető elnök a gyűlést bezárja.

51. Mindezen jegyzőkönyvi pontok a Sárospatakon 1917. évi aug. hó 29. napján tartott bizottsági ülésben

hitelesítettnek.

Kmf.

Janka Károly

emei. p. főjegyző.

Gecse Lajos

emei. p. aljegyző

Bálint Dezső

esperes.

Dr. Kiss Sándor

vil. tanácsbíró

ifj. Bálint Dezső

emei. p. aljegyző.

II.

Bírósági ügyek.

JEGYZÖKÖNYV.

Felvétellett Sárospatakon 1917. évi augusztus hó 23-ik napján az alsózempléni egyházmegyei bíróságnak, mint közigazgatási bíróságnak özv. Bogárdi Dánielnénak, az ujcsanálási lelkész s egyház elleni panaszos ügyében tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak :

A bíróság részéről : Bálint Dezső esperes és Meczner Béla e.-m. gondnok, mint elnökség, utóbbi mint a tárgyalást vezető elnök. Máthé Gyula, Bartha József, Pálóczy József, Miskolczy Endre, Keresztury József, Horváth János egyházi, Gortvay Aladár világi tanácsbírák s dr. Vitányi Miklós világi főjegyző, mint jegyzőkönyv vezető.

Felek részéről : Körössy György ujcsanálási lelkész és Nagy János gondnok.

Tárgyalás alatt van özv. Bogárdi Dánielnénak néhai férje elhalálozása folytán Körössy György lelkész és az ujcsanálási egyház ellen támasztott követelése és panasza, mint közigazgatási bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitván az V. t.-c. 57. § a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset ?

Megállapíttatik, hogy a bíróság tagjaira nézve hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset fenn nem forog, — s a

biróság tagjai ellen a felek által érdekeltségi kifogás nem emeltetvén, Elnök megállapítja, hogy a biróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult.

A biróság elnöke konstatálja, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek.

A biróság illetékessége ellen kifogás nem tétetett.

A biróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. — Dr. Vitányi Miklós előadó a következőkben ismerteti az ügy állását: özv. Bogárdi Dánielné, — néhai Bogárdi Dániel volt újcsanálói lakos özvegye férje elhalálása folytán a kegyév alatt esedékes föld haszonbér helytelen felosztása, — bizonyos beruházások megtérítése és jogtalanul eszközölt levonások miatt panaszt emel az új lelkész Körössy György és az újcsanálói egyház, illetve gondnoka ellen. Előterjeszti panaszában, hogy férje 1912. szeptember hó 21-én halt el, a lelkészi földek egy rét kivételével haszonbérbe voltak kiadva, a haszonbérleti év szeptembertől szeptemberig tartott — a haszonbér összege 922 koronát tett ki, az adót azonban a haszonbérbeadó tartozott fizetni. Az 1912. szeptembertől 1913. szeptemberig járó haszonbért teljes összegében ő vette fel, de az 1913. szeptembertől 1914. szeptember 1-ig esedékes haszonbér összegnek csupán $\frac{1}{3}$ -át adta ki neki a lelkész, holott pedig 1913. szeptember hó 1-től 1914. április hó 24-ig a kegyév végéig a fentebbi egy évi haszonbérnek 7 hónap és 28 napra aránylagosan eső része lett volna részére kifizetendő. Ezen $\frac{1}{3}$ -ad részből levonásba hozott a gondnok nyugdíjintézeti járulék címen 91 korona 44 fillért, — egy hiányzó kád becsértéke fejében 20 K, — egy véka fejében 7 K, 2 csomag zsendely fejében 12 K, 2 szál deszka fejében 4 K 80 fillért. — Előterjeszti, hogy ugy a haszonbérletben levő földeken, mint a házi kezelésben levő földek után 1913. szeptember hó 1-től 1914. április hó 24-ig ő fizette az adót. — Előterjeszti, hogy a férje által eszközölt hasznos beruházások és azok értéke a következő: három gyökérben ojtott szőlőtőke 15 korona, — a szőlőlugas lecezése 8, 3 rózsa 3 korona, 8 drb egy évesnél fiatalabb fa 8 korona. Kéri a lelkészt a 922 korona haszonbérösszegeből 7 hónapra és 23 napra eső részére 444 K 36 fillér, illetve a kapott összeg beszámításával 322 K 38 fillér, — valamint a földek után 1913.

szeptember hó 1-től 1914. április hó 24-ig esedékes és általa kifizetett adók megfizetésére és a szőlőtőkék, lugas lecezés, rózsák, fák megváltására az általa felszámított értékben kötelezni. Előterjeszti, hogy a sertésöl keményfa váza 50 korona, egy kerítés az údvarban 20 korona értékben a férje, illetve az ő tulajdonát képezi, s a hiányzó kád, véka, szintén a férje tulajdonát képezte, a zsindegyről mit sem tud, s nem 2 szál, hanem csak egy szál deszka használtatott fel általa. Kéri az egyházat a sertésöl keményfa váza, és a kerítés becsértéke fejében összesen 70 korona megfizetésére, továbbá a jogtalanul levonásba hozott összegek visszafizetésére kötelezni.

Lelkész és gondnok kéri a panaszost panaszával elutasítani, mert az 1913. szeptember 1-től 1914. szeptember 1-ig járó egy évi haszonbérösszezből panaszost az 1913. évi őszi termés helyett a csonka és kegyeleti évre vonatkozó szabályrendelet szerint csupán $\frac{1}{3}$ rész illeti, — a kegyév végéig járó adókat panaszos tartozik fizetni, — mert a beruházásokért követelt árak túl magasak, — és a megváltani kért sertésöl keményfa váza, mint a kerítés az egyház tulajdonát képezik, valamint hogy az egyház tulajdonát képezték azok a hiányzó tárgyak is, amelyeknek az értéke levonásba hozatott. A nyugdíjintézeti járulék az ügyrend értelmében hozatott levonásba.

A panasz folytán az esperes az ügy lehető békés elintézése végett az egyházhatóságot biztá meg, de minthogy az egyházlátogatóság két izbeni meghivatása dacára sem jelent meg panaszos s újabb beadványában panaszát fenntartotta s felhívásra a 100 korona vizsgálati költséget is előlegezte, elnökség a vizsgálat fogyanatosításával Kiss Sándor dr. tanácsbíró bízta meg, aki is a helyszínen megjelenván a felek egyező előadása nyomán megállapította, — hogy az 1913. szept. 1-től 1914. szeptember 1-ig járó egy évi 922 korona haszonbérből panaszos $\frac{1}{3}$ részt, 307 korona 35 fillért kapott (a panaszolt levonásokkal), a lelkész 614 korona 65 fillért. Megállapította, hogy a 91 korona 44 fill. nyugdíjintézeti járulék fedezésére a gondnok a panaszos részére járó 71 K 79 fillér párbérvételest tartotta vissza és 19 K 56 fillért a haszonbérkövetelésből vont le. Megállapította, hogy a gondnok által eszközölt levonások az egyház pénztára javára eszközöltettek. a vizsgálat során panaszos és a lelkész a 3 szőlőtökére 3 K, A ecezésre 1 K, a három rózsára 3 K, a fákra 6 korona megváltási becs-

értékben megegyezvén, panaszos erre irányuló követelésétől elállt. Lelkész a házi kezelés alatt álló rétföld 1914. jan. 1-től 1914. április 24-ig esedékes adójának a megtérítésére is hajlandónak nyilatkozik.

Felek kérték Nagy János gondnoknak, Nagy Márton, Vitelki János és Molnár Miklós egyháztanácsosoknak tanukénti kihallgatását, akiknek kihallgatását vizsgáló biztos nyomban foganatosította. Vallomásuk a vizsgálati jegyzőkönyvben foglaltatik.

Vizsgálati biztos megkeresésére az újcsanálosi körjegyző értesítése szerint a házi kezelésben levő rétföld adója 1913. szeptember 1-től 1914. április 24-ig 2 K 52 fillért, a haszonbérleti ingatlanoké ugyanezen időre 123 K 30 fillért tesz ki és ezen összegeket panaszos fizette ki.

Megállapítja vizsgáló biztos, hogy az egyház tulajdonát képező 2 szál deszka használtatott fel és hogy az értékelésnél a valóságos forgalmi becsérték vétetett számításba.

Elnök felhívja a feleket, hogy az ügyre vonatkozó állításait terjesszék elő.

A megjelent felek hivatkoznak írásbeli nyilatkozatukra.

Elnök a tárgyalást berekeszti s zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által egyhanguan hozott

ítéletet:

Az alsózempléni ref. egyházmegyei bíróság özv. Bogárdi Dánielné panaszos kérelmének részben helyt ad és az újcsanálosi ref. egyházat arra kötelezi, hogy panaszosnak 50 koronát 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessen meg. A panasznak többi részét elutasítja s a panaszost a felmerült s általa előlegezett 59 K 60 f. vizsgálati költség viselésében elmarasztalja.

Indokok:

A panasz azon részének, hogy az egyház a néhai Bogárdi Dániel tulajdonát képező sertésöl keményfa váza 50 korona értékének megfizetésére köteleztessék, helyt kellett adni, mert Molnár Mihály tanu vallomásával a

bíróság panaszos ebbeli tényállítását igazoltnak találta. De el kellett utasítani a panasz minden többi részét, mert panaszos férje 1912. szeptember 21-én halván el, a csonka év 1913. április 24-ig, a kegyév 1913. április 24-től 1914. április 24 ig tartott s az 1913. szeptember-től 1914. szeptemberig járó 922 egy évi haszonbérnek az 1890. évi tavaszi e.-k. közgyűlés 38-ik pontjában foglalt szabályrendelet helyes értelmezése szerint csupán $\frac{1}{3}$ rész illeti a panaszost, azt pedig megkapta. A nyugdíj-intézeti járulék levonása az ügyrend alapján történt. A kegyév végéig járó adókat panaszos tartozik fizetni. Nagy János, Nagy Márton, Vitelki János vallomásával igazoltnak látja a bíróság, hogy az udvari léckerítést panaszos még néhai férje életében annak tudtával és beleegyezésével az egyháznak ajándékozta, illetve ahhoz való igényéről lemondott egy drótkerítés létesítése céljából. Ugyancsak a tanúk igazolják azt is, hogy a hiányzó kád, véka, zsindely, deszka és pedig 2 szál deszka az egyház tulajdonát képezik s vizsgáló biztos megállapítása szerint azok valóságos értéke vétetett számításba.

A felmerült vizsgálati költség viselésében azért volt panaszos marasztalandó, mert a vizsgálat fogantósítására az ő legnagyobb részben alaptalan panasza és az szolgáltatott okot, hogy az ügy elintézésével megbízott egyházlátogatóság 2 ízbeni meghívása dacára nem jelent meg.

A bíróság elnöke konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésénél Kőrössy György lelkész és Nagy János gondnok voltak jelen.

Ezután a bíróság elnöke elrendeli, hogy az ítélet kiadmánya a jelen nem volt panaszosnak kikézbessíttessék.

Meczner Béla

világi elnök.

Bálint Dezső

lelkési elnök.

Dr. Vitányi Miklós

jegyzőkönyvvezető.

III.

Időszaki bírósági ügyek.

I.

JEGYZÖKÖNYV.

Felvétetett az alsózempléni ref. egyházmegyei időszaki bíróságnak, mint közigazgatási bíróságnak Sárospatakon 1917. évi október hó 5. napján tartott ülésében a tiszaladányi orgonista-tanító fafizetési ügyében, mint közigazgatási ügyben tartott tárgyalásról.

Jelen vannak:

A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes egyházi, Meczner Béla emei gondnok világi, utóbbi mint tárgyalást vezető elnök kettős elnöklete alatt: Barthá József papi, Sebeő Gyula, dr. Kiss Sándor világi tanácsbírák. Előadó és jegyzőkönyvvezető Janka Károly emei papi főjegyző.

Felek részéről: Sipos József tiszaladányi orgonista tanító.

Tárgyalás alatt van a tiszaladányi orgonista tanító fafizetési ügye, mint közigazgatási bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitván, az E. T. V. t.-c. 51. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset?

A bíróság tagjai megállapítják érdektelenségüket.

A bíróság tagjai ellen a felek részéről sem tétetett érdekeltiségi kifogás.

Az elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult és hogy a felek szabályszerűen megidézettek. A bíróság illetékessége megállapítást nyert.

Tárgyalást vezető elnök ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, Janka Károly előadó röviden a következőkben ismerteti az ügy állását: Sipos József tiszaladányi organista tanító arra kéri az egyházmegyei közigazgatási bíróságot, hogy kötelezze a tiszaladányi egyházat, hogy 3 öl tűzifa járandóságát fizesse meg természetben, melyet az egyház azon indoklással tagadott meg, hogy organista tanítója valamennyi javadalmi okmányában, így díjlevelében, javadalmi jegyzőkönyvében és az állás megüresedésekor a pályázati hirdetményben is nem természetbeni tűzifa vétetett fel e tételre nézve javadalom gyanánt, hanem szóról-szóra ez: „3 öl tűzifára 48 korona”. Így is fizette azt az egyház meg 1914. és 1915. évben is, csak 1916. évben történt ettől eltérés, amikor az organista tanító fafizetésébe 210 kor. adatott, Az egyház felhossa vonakodása indokául, hogy az egyházat az Egyetemes Konvent adóügyi végrehajtó bizottsága adósegély felemelés iránti kérelmével azért útasította el, mert a tanító úgy a díjlevél, mint a javadalmi jegyzőkönyv szerint nem természetben kapja a tűzifát, hanem tűzifára kap 48 koronát.

Elnök felhívja Sipos József tiszaladányi organista tanítót, hogy az ügyre vonatkozó bizonyítékait terjessze elő.

Sipos József előadja, hogy a tiszaladányi egyház lelkészével egyetértve tettek már a múlt 1916. évben lépéseket tűzifa járandóságuknak természetben való kiszolgáltatása, vagy folyó árban való megváltása érdekében s ennek eredményeként 1916. évben mindaketten folyó árban fiztettek ki. Kéri, hogy az egyház erre ezúttal is köteleztessék annyival is inkább, mert a lelkész is így kapta meg a folyó évi fajandóságát.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét:

Egyházmegyei közigazgatási bíróság Sipos József tiszaladányi organista tanító kérelmének helyt ad és kötelezi a tiszaladányi egyházat, hogy

organista-tanítójának vagy oly összeget fizessen, fájárandósága címén, amelyből a 3 öl tűzifa — fuvarát nem számítva — a helyi viszonyok szerint beszerezhető, vagy maga szerezzé be és természetben szolgáltatassa ki a 3 öl tűzifát ott, ahol a községi lakosok is tűzifa szükségletüket beszerezni szokták, egyszersmind arra, hogy eljárási költségek fejében 20 koronát 15 nap alatt fizessen be a bíróság egyházi elnökéhez

Indokok:

Az organista tanító tűzifa járandóságát megállapító minden okmányban nemcsak a tűzifa értékére nézve van számszerű megállapítás, de az érték tárgyát képező tűzifa mennyiségére nézve is, amiből világos, hogy az egyház 3 öl tűzifa egyenértékét kívánta adni organista tanítójának a javadalmi okmányokban felvett 48 koronával, ami ez okmányok kiállítása idején a tényleges értéket ki is fejezte, de a mely összeg ma a tényleges értéket, s így a díjlevél e tételének intencióját meg sem közelíti.

Hallgatólag maga az egyház is elismerte ezt akkor, midőn 1916. évre fájárandóság címén organista tanítójának nem 48, hanem 210 koronát fizetett ki, vagyis a tűzifának 1916. évben érvényben volt beszerzési árát.

A felmerült költségekben az egyházat aránylagosan marasztalni kellett.

Tárgyalást vezető elnök megállapítja, hogy az ítélet kihirdetésénél Sipos József tiszaladányi organista tanító jelen volt, ki elnök felhívására tett nyilatkozata szerint az ítéletben megnyugszik.

Tárgyalást vezető elnök elrendeli, hogy az ítélet hiteles kiadmánya a tiszaladányi egyház presbiteriumának kézbesíttessék.

Kmf.

Bálint Dezső,
a bíróság egyházi elnöke.

Meczner Béla,
a bíróság világi elnöke.

Janka Károly,
jegyzőkönyvvezető.

II.

JEGYZOKÖNYV.

Felvétetett az alsózempléni ref. egyházmegye időszaki bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak Sárospatakon 1917. évi október hó 5. napján a Haraszty Károly bacskai missiói lelkész fizetési ügyében tartott tárgyalásról.

Jelen vannak:

A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes egyházi, Meczner Béla egyházmegyei gondnok világi, (utóbbi ügyis, mint tárgyalásvezető elnök) kettős elnöksége alatt: Bartha József papi tanácsbíró, Sebeő Gyula és Dr. Kiss Sándor világi tanácsbírák, Dr. Kérészy Sándor egyházmegyei ügyész. Előadó és jegyzőkönyvvezető: Janka Károly emei papi főjegyző.

Felek részéről: Haraszty Károly missiói lelkész és a bacskai egyház képviselőjében Asszonyi István gondnok.

Tárgyalás alatt van Haraszty Károly bacskai missiói lelkész terményszolgálmánybeli járandóságainak természetben, vagy folyó ár szerinti kiszolgáltatásának ügye, mint közigazgatási bírósági ügy.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, az E. T. V. t.-c. 51. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozattételre, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve az E. T. V. t.-c. 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembeveendő érdekeltiségi eset?

A bíróság tagjai kijelentik, hogy ez ügyben nem érdekeltek.

Érdekeltiségi kifogás a felek részéről sem tétetvén, tárgyalást vezető elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen, hogy a bíróság szabályszerűen megalakult és hogy a felek szabályszerűen megidézettek.

Tárgyalást vezető elnök felhívja a feleket, hogy nyilatkozzanak a tekintetben, hogy a bíróságot ez ügyben illetékesnek tartják-e?!

Felek részéről a bíróság illetékessége elismertetett.

Tárgyalást vezető elnök ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, Janka Károly előadó ezekben ismerteti az ügy állását:

Haraszy Károly bacskai missiói lelkész kérte a bacskai, béli, battányi missiói egyházak presbitériumát, hogy részére díjlevélben biztosított termény- és szolgáltatásbeli járandóságait vagy természetben szolgáltatassa ki, vagy maximális ár szerint fizesse meg. A presbitérium őt ezen kérelmével azon indokolással utasította el, hogy a díjlevél elavult és az egyházra nézve a néhai Verebélyi József volt bacskai missiói lelkésszel kötött egység a kötelező.

Haraszy Károly bacskai missiói lelkész a presbitérium ezen határozatát megfeleltette.

Tárgyalást vezető elnök felhívja a feleket, hogy ez ügyre vonatkozó észrevételeiket adják elő és terjesszék be bizonyítékaikat.

Felek kölcsönös nyilatkozata után elnök a tárgyalást bekezeszti és zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét:

Egyházmegyei időszaki bíróság, mint közigazgatási bíróság, Haraszy Károly bacskai missiói lelkész kérelmének helyt adva, kötelezi a bacskai anyát, a béli társ és battányi fiók egyházakat arra, hogy lelkészüknek a díjlevelében biztosított termény- és szolgáltatásbeli járandóságokat vagy természetben szolgáltatassák ki, vagy a f. évi október hó 1-én érvényes maximális ár szerint fizessék meg; kötelezi egyúttal fenti egyházakat, hogy a jelen bírósági eljárás aránylagos költségei fejében 20 koronát a bíróság egyházi elnökének kezéhez 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg.

Indokolás:

A díjlevél kötelező az egyházra nézve, azt megcsón-

kítani nem lehet, már pedig a díjlevél szembetűnő megcsonkítása és a javadalmast létfeltételeiben megtámadó eljárás volna az, ha az egyházközségek a díjlevélbeli járandóságokat a Verebélyi-féle állítólagos egyesség, helyesebben a normálkötségvetésileg megállapított alacsony árak szerint fizetnék, holott az Egyetemes Konvent 344/1909. sz. határozatában kimondta, hogy: „a normálkötségvetés kizárólag a segílyt kérő egyház rendes szükségletének megállapítása céljára szolgál s a belhivatalnokok díjleveleit nem érinti.” A Verebélyi-féle egyesség a lelkészt nem kötelezi, de ilyenről az egyházi hatóságnak tudomása sincs, az egyházak meg sem próbálták igazolni azt, hogy egyességet kötöttek.

Az egyházakat az aránylagos eljárási költségekben marasztalni kellett, mivel vonakodásuk tette szükségessé az eljárást.

Tárgyalást vezető elnök az ítélet kihirdetésénél jelen volt feleket nyilatkozattételre szólítja fel arra nézve, hogy megnyugosznak-e az ítéletben?

Haraszy Károly lelkész megnyugszik az ítéletben, Asszonyi István gondnok, az egyház képviselője kijelenti, hogy erre nézve érdemben nem nyilatkozhatik, mire elnök kinyilatkoztatja, hogy az ítélet ellen 15 nap alatt felebbezéssel élhetnek, egyszersmind elrendeli, hogy az ítélet hiteles kiadmánya az egyházak presbitériumának kézbesíttessék.

K. m. f.

Bálint Dezső,

a bíróság egyházi elnöke.

Meczner Béla,

a bíróság világi elnöke.

Janka Károly,

jegyzőkönyvvezető.

III.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett az alsózempléni ref. egyházmegye időszaki bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak 1917. évi október hó 5-ik napján Kövendy László bodrogmezői előkönyörgő tanító természetbeni járandóságai ügyében, mint közigazgatási bírósági ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen vannak :

A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes egyházi, Meczner Béla egyházmegyei gondnokok világi, utóbbi ugyis mint tárgyalást vezető elnök kettős elnöklete alatt: Bartha József papi tanácsbíró, Sebeő Gyula és dr. Kiss Sándor világi tanácsbírák. Ügyészség részéről: Dr. Kérészy Sándor egyházmegyei ügyész. Előadó és jegyzőkönyvvezető: Janka Károly papi főjegyző.

Felek részéről: Kövendy László előkönyörgő tanító; Török Pál gondnok, Török István és Török Mihály presbiterek, mint a bodrogmezői egyház képviselői.

Tárgyalás alatt van Kövendy László bodrogmezői előkönyörgő tanító díjlevelében biztosított termény- és szolgalmánybeli járandóságainak természetben vagy folyó árban való kiszolgáltatásának ügye, mint közigazgatási bírósági ügy.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, az E. T. t.c. 51. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait, hogy nyilatkozzanak arra nézve, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve az E. T. V. t.c. 49. §-ában felsorolt, hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset?

Megállapított, hogy a bíróság tagjaira nézve sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset fenn nem forog, sem ellenük törvényen alapuló érdekeltségi kifogás nem emeltetett.

Tárgyalást vezető elnök ennélfogva megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen, hogy az szabályszerűen megalakult, hogy a felek szabályszerűen

megidézettek és hogy a bíróság illetékessége ellen kifogás nem tétellett.

Ezután tárgyalást vezető elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, Janka Károly előadó ismerteti az ügy állását.

Kövendy László bodrogmezői előkönyörgő tanító kérte az egyháztól díjlevélbeli terményjárandóságainak természetbeni kiszolgáltatását, azonban azt az egyházközség közgyűlése megtárgalta, mire nevezett előkönyörgő tanító felebbezéssel élt.

Tárgyalást vezető elnök felhívja feleket, hogy terjesszék elő ez ügyre vonatkozó bizonyítékaikat és adják elő mondanivalóikat.

Török Pál gondnok különösen azt tartja sérelmesnek, hogy az egyházközség részére vásárolt $\frac{1}{4}$ telek utáni legeltetési és fajzási jog a díjlevéltől eltérőleg javadalmi jegyzőkönyvbe vétetett, miáltal a tanító fajárandósága 2 öl fával több lett.

Kövendy László előkönyörgő tanító késznek nyilatkozván a kérdéses 2 öl fáról való lemondásra, bíróság megkísérelte felek között létrehozni a békés megegyezést, de az nem sikerült.

Erre elnök berekeszti az ügy tárgyalását és zárt tanácskozmány után kihirdeti nyílt ülésben a bíróság által hozott következő

végzést:

Egyházmegyei időszaki bíróság, mint közigazgatási bíróság felhívja a bíróság egyházi elnökét, hogy a bodrogmezői előkönyörgő tanító javadalmi jegyzőkönyvét pótlólag szerezzé be.

Indokok:

Az egyház képviselője a tárgyalás folyamán a tanító javadalmi jegyzőkönyvére tett hivatkozást, melynek a díjlevéllel való összehasonlítása ez okból elkerülhetetlenné vált.

Elnök megállapítja, hogy a jelenlevő felek a bíróság végzését megnyugvással veszik tudomásul.

K. m. f.

Bálint Dezső

a bíróság egyházi elnöke.

Janka Károly
jegyzőkönyvvezető.

Meczner Béla

a bíróság világi elnöke.

IV.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, 1917. október hó 5. napján, az alsó-zempléni ref. egyházmegye időszaki bíróságának, mint köz-igazgatási bíróságnak a Keresztury József, mint Nagy Erzsébet megbízottja és kiskoru Nagy Irén — Nagy Károly volt szomatori lelkész árvájának — gondnoka s Vitkay Bertalan szomatori lelkész között felmerült javadalom-megosztás ügyében tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak:

a bíróság részéről: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok, mint tárgyalást vezető elnök, Bartha József, dr. Kiss Sándor, Sebeő Gyula bírák, dr. Kérészy Sándor ügyész, Janka Károly főjegyző, mint előadó s Miskolczy Endre tanácsbíró, mint jegyzőkönyvvezető;

a felek részéről: Keresztury József, mint nevezett kiskorú lelkészárvák gondnoka, Vitkay Bertalan szomatori lelkész.

Elnök az ülés megnyitása után megállapítja, hogy az E. T. V. t. c. 54. § ában érintett érdekeltségi eset a bíróság tagjai között nincs; miután a bírák teljes számban jelen vannak: a bíróságot megalakultnak jelenti ki.

Janka Károly előadó az ügyet így ismerteti:

Keresztury József nagygyéresi lelkész, mint néhai Nagy Károly szomatori lelkész kiskorú árvájának gondnoka és Nagy Erzsébet megbízottja f. é. május 1-én kelt beadványában azt kéri, hogy az egyházmegyei bíróság Vitkay Bertalan szomatori lelkészt kötelezze a kegyév jövedelméből elvont 647 K 04 f összegnek a kiskorúak javára leendő lefizetésre.

E követelés eredetére nézve előadja, hogy az akként állott elő, hogy Vitkay Bertalan lelkész, mint megválasztott szomatori lelkész, még báji káplán korában jogtalanul vette fel a lelkészi 53 hold föld évi 1000 korona bérletének 1916. évi utolsó negyedét, 250 koronát.

Ehhez a felkezelt összeghez számítja még az 1917. ápr. 1—24-ig terjedő időre eső s árvákat illető 63 korona 71 fil-

lért, mint bérösszeget, továbbá a földek $\frac{1}{3}$ részének őszi vetési jogát, vagyis az egész bérlet $\frac{1}{3}$ -át: 333 korona 33 fillért, mely tételek összegezve 647 korona 04 fillérre rúgnak. Követeléseinek jogosságát szerinte nem dönti meg az az egyezség, mely a lelkész özvegye s Vitkay Bertalan lelkész között 1917. év tavaszán kötött, melynek értelmében Vitkay B. lelkész visszafizeti neki a bérlőnél letiltott s általa fel is vett 250 koronát, mint az 1917. évi első évnegyed bérletét s megfizeti neki a gyümölcsfák értékét, mert az özvegy nem volt jogosítva az árvák nevében egyezséget kötni annyival kevésbé, mivel fent nevezett árvák neki, az özvegynek csak mostoha gyermekei.

Panaszlott Vitkay Bertalan lelkész 1917. május 8-án, a panaszra felelő beadványában kéri a panaszos követeléseinek elútasítását, mivel ő az özvegyet minden néven nevezendő követeléseire nézve teljesen kielégítette, tőle semmi hasznót el nem vont, sőt vele szemben nyugtákkal igazolt 600 korona fizetést teljesített, mint amely fizetési teljesítmények az ő összes, az özvegygel szemben fennálló tartozását magukban foglalták annak kegyeleti évére vonatkozólag.

Egyházmegyénk a f. évi május 15-én tartott bírósági ülésében tárgyalva ez ügyet, határozatában az iratokat hiánypótlás végett az érdekelteknek visszaadta.

A hiányok érdekelték által pótolva kerültek időszaki bíróságunk elé, mely a felek érveléseinek meghallgatása után, zárt ülésben a következőleg hozta meg nyílt ülésben kihirdetett alábbi

ítéletét :

Egyházmegyei időszaki bíróság Keresztúry József nagygércsi lelkészt, mint Nagy Erzsébet és kiskorú Nagy Irén lelkészárvaq gyámját, illetve megbizottját keresetével elútasítja s őt 20 korona eljárási költségek 15 napon belüli megtérítésére kötelezi.

Indokok:

A csonka s kegyeleti év jövedelem elosztása tárgyában az 1890. évi T. kgy. 38. sz. jk. pontjában alkotott

szabályrendelet 8. pontjának rendelkezése szerint meg-
 illette az özvegyet és árvákat az 1916. április 24—1917.
 április 24-ig terjedő időre a lelkészi földek egy évi jö-
 vedelme s így az 1916. évi őszi-vetés is; ezúttal az évi
 haszonbér hányada, nemkülönben a díjlevélileg biztosított
 szolgáltatmányok normál költségvetésben megállapított ér-
 téke. — Úgy, de a lelkészözvegy az iratok között levő
 elismervények szerint ezekre nézve teljesen kielégítettett;
 az árváktól semmi el nem vonatott s panaszlott csakis
 azon jövedelmeket kezelte fel, melyek őt jogosan s tör-
 vény szerint is megillették; panaszosnak tehát vele
 szemben semmiféle követelése nem lehet.

Az ítélet kihirdettetvén, panaszlott Vitkay Bertalan
 szomatori lelkész abban megnyugodott, panaszos Ke-
 resztúry József az ellen élő szóval felebbezést jelentett be.

Kmf.

Bálint Dezső,

ref. esperes, egyházi elnök.

Meczner Béla,

gondnok, vil. elnök.

Miskolczy Endre,

tanácsbíró, mint jegyzőkönyvvezető.

V.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon 1917. október hó 5-ik napján,
 az alsózempléni ref. egyházmegye időszaki bíróságának, mint
 fegyelmi bíróságnak Horváth István szerencsi segédlelkész-
 nek a legényei egyház lelkészi állásának el nem foglalása
 miatti fegyelmi ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak :

A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla
 egyházmegyei gondnok, utóbbi mint tárgyalást vezető elnök;
 Bartha József, Sebeő Gyula, Dr. Kiss Sándor tanácsbírák,
 Janka Károly em. főjegyző, mint előadó s Miskolczy Endre
 tanácsbíró. mint jegyzőkönyvvezető.

A felek részéről: Horváth István szerencsi segédlelkész és Pap István, mint a legényei egyház képviselője.

Elnök az ülés megnyitása után megállapítja, hogy az E. T. V. t.-c. 54. §-ában érintett érdekeltségi eset a bíróság tagjai között nincs; miután a bírák teljes számban jelen vannak: a bíróságot megalakúlnak jelenti ki.

Janka Károly előadó az ügyet következőképpen ismerteti: Horváth István szerencsi s.-lelkészt a felsőzempléni egyházmegyébe kebelezett legényei egyház f. é. július 1-én lelkészül egyhangú meghívással megválasztotta, ő az E. T. II. t.-c. 11. §-ában kívánt elfogadási nyilatkozatot kiadta s mind ennek dacára egy f. évi július 30-án keltezett, a felsőzempléni e.-megye espereséhez intézett levelében a nevezett állásról lemond. Indokolja pedig lemondását a lelkészi jövedelem csekélységével, mely szerint abból a mai nehéz viszonyok között megélni lehetetlen; továbbá a nehéz gazdálkodási viszonyokkal, melyek 46 hold lelkészi föld mellett elbírhatalatlan befektetést követelnek; indokolja továbbá a gazdálkodáshoz szükséges melléképületek teljes hiányával s különösen a lelkészi lakás rozogasága s lakhatatlanságával. Készséggel ajánlja azonban az esperesi hivatal által is jóváhagyott választási költések megtérítését.

A legényei egyház presbiteriuma f. é. aug. 12-én tartott ülésében tárgyalta a lelkész lemondását s mint a felvett jegyzőkönyv mutatja: a lemondás indokait nem fogadja el, mivel a lelkészhallgatásra kiküldött 4 egyháztag a lelkészt mindenről informálta, nemcsak, hanem a kifogásolt hiányok pótlását, — mint a lakás rendbehozását, a földek nagyobb jövedelmet biztosító feles gazdálkodásba leendő kiadásáról való gondoskodását, — készségesen megígérte. Kéri a presbiterium, hogy a bíróság Horváth István szerencsi s.-lelkészt a választásnál felmerült 40 K 20 fill., valamint a hallgatásra küldött négy egyháztag 80 kor. útiköltségének, összesen 120 kor. 20 fillér költségnek megfizetésében marasztalja el.

A felsőzempléni egyházmegye esperese az ezeket tárgyaló iratokat elbírálás végett át tette az alsózempléni egyházmegye illetékes bíróságához.

A bizonyító eljárás befejezése után elnök a tárgyalást berekeszti s zárt tanácskozásban meghozza a következő nyílt ülésben kihirdetett alábbi

ítéletet :

Az alsózempléni e.-megye fegyelmi bírósága Horváth István szerencsi s.-lelkész, megválasztott legényei lelkésznek az ezen állásról való lemondásának indokait nem fogadja el; őt a felmerült valóságos választási költségekben — 40 K 20 f. — elmarasztalja s őt ennek, valamint 20 kor. jelen eljárási költségnek 15 napon belüli lefizetésére kötelezi s az E. T. II. t.-c. 35. §-ának 3-ik bekezdése értelmében őt 1 (egy) évre a választhatóságból kizárja.

A legényei egyház 80 kor. utiköltség-követelését elutasítja.

Indokok :

Bár igaz lehet, hogy a megválasztott lelkész a választás jogerőre emelkedése után szomorú s talán elriasztó tapasztalatokat szerzett a legényei egyházban, de mindezek nem mentik őt fel tettének következményei alól, mert ő neki akkor, mikor a választásnál az elfogadási nyilatkozatot kiadta, mindezeket tudnia kellett, vagy ha nem: el kellett készülnie minden ilyen természetű eshetőségekre. Eljárása különben sem alkalmas a papi méltóság s szavahihetőség emelésére, illetve bizonyítására.

A legényei egyház 80 kor. útiköltség-követelését nem lehetett jogosnak mondani, mivel az ilyenmű kiadásokat az E. T. idevonatkozó utasításai (II. t.-c. 19 §.) a választók magánköltségeinek tekintik.

A kihirdetett ítélet ellen úgy Horváth István a lelkész, mint a legényei egyház képviselőiben: Pap István felebbesőket élőszóval bejelentették.

K. m. f.

Bálint Dezső

esperes, egyházi elnök.

Meczner Béla

egyhm. gondnok, vil. elnök.

Miskolczy Endre

e.-m. tanácsbíró, jegyzőkönyvvezető.

VI.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, 1917. évi október hó 5. napján az alsózempléni egyházmegyei bíróságnak, mint fegyelmi bíróságnak Horváth Győző nagykövesdi lelkész ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak :

Az időszaki bíróság részéről: Meczner Béla gondnok, tárgyalást vezető elnök, Bálint Dezső esperes-elnökség, Miszkolczy Endre, Keresztúry József, Sebeő Gyula bírák, dr. Kérészy Sándor ügyész, Janka Károly előadó, dr. Kiss Sándor jegyzőkönyvvezető; a panaszosok képviselőjében Franko János, Nagy János és Csatlós János, végül Horváth Győző lelkész panaszlott.

Tárgyalás alatt van a Horváth Győző elleni fegyelmi bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitván, az E. T. V. t.-c. 51. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikökre nézve hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset? Megállapíttatik, hogy ilyen fenn nem forog. Ellenben Horváth Győző panaszlott Keresztúry József bíró ellen érdekeltséget jelent be, mert nevezett a Pálur Miklós által ellene tett feljelentés folytán indított fegyelmi ügyben vizsgálatot teljesített; kéri egyben a most említett fegyelmi ügynek a tárgyalás alatt lévő fegyelmi ügygyel való egyesítését.

Ezután elnökség az E. T. V. t.-c. 52. §-a alapján zárt tanácskozmányban meghozta a nyílt ülésen kihirdetett *határozatot*, mely szerint az érdekeltségi kifogást elutasítja, *mert* a tárgyalás alatt lévő ügy nem azonos a Pálur Miklós pana-

szára indított fegyelmi ügygyel, amelyben Keresztúry József bíró vizsgálatot teljesített.

Ezután elnökség megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen s miután felhívásra a bíróság illetékessége ellen kifogás nem tétetett, a bíróságot szabályszerűen megalakúlnak jelenti ki.

A bíróság elnöke annak megállapítása után, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek, elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását.

Janka Károly ismerteti az ügy állását s a konventtől leérkezett iratokat. Elnök kérdésére panaszlott fenntartja az egyesítés iránt tett indítványát, amelyhez panaszosok is hozzájárúlnak.

Elnök a tárgyalást berekesztvén, zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a következő

végzést:

Az alsózempléni ref. egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság a Franko János és társai panaszára indított jelen fegyelmi ügyet egyesíti a Pálur Miklós által tett panasz folytán megindított fegyelmi ügygyel; egyben pedig az iratokhoz csatolt konventi iratokból észlelt, panaszlott által elkövetett s az E. T. V. t.-c. 34. §. 2. és 4. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségek miatt is elrendeli a fegyelmi eljárást és az elnökséget a megfelelő eljárásra utasítja.

Indokok:

Egyesíteni kellett a két fegyelmi ügyet, mert tárgyaik nagy részben azonosak, mert Franko János és társai egyenesen magukévá teszik panaszukban a Pálur Miklós panaszát és mert ítélet még egyik ügyben sem hozatott.

El kellett a rendelkező részben hivatkozott fegyelmi eljárást rendelni, mert panaszlott az iratokból is kitetszőleg elmulasztotta hivatali kötelességét, engedetlen volt felsőbb egyházi hatóságával szemben, valamint oly mu-

lasztásokat és cselekményeket követett el, amelyekből egyházára kár származott.

Elnök megállapítja, hogy a végzés kihirdetésénél úgy panaszlott, mint panaszosok jelen voltak s a végzésben való megnyugvásukat kijelentették.

K. m. f.

Bálint Dezső,
egyházi elnök.

Meczner Béla,
világi elnök.

Dr. Kiss Sándor,
jegyzőkönyvvezető.

Tárgymutató.

Jelen voltak névsora.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Esperes imája után elnöklő gondnok a gyűlést megnyitja.
2. Alakulás, az egyházak képviselőinek s az elmaradt tagoknak igazolása, illetőleg igazolásra való felhívása.
3. Kiss Ernő sajjóhidvégi lelkész felvilágosító jelentésének tudomásul vétele.
4. Kató János tanító lácai új állásába beerősítetik.
5. Kápláni bekebelezések.
6. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
7. A bírósági ülés ideje és helye kihirdetetik.
8. Hegedüs László hernádkaki lelkész földhaszonélvezetének a bérlő által való biztosítása a bérlő iránti elismeréssel vétetik tudomásul.
9. A Móré Anna bodroghalászi tanítónő elleni panaszok ügyében további kifogások esetén a presbitérium a bíróság eljárásának igénybevételére útasíttatik.
10. A vajdácskai népiskolai ifjúsági és tanítói könyvtár állapotáról szóló jelentés bevaratik.
11. A megyaszói járás számvevőjének ama jelentése, mely a legyesbényei egyház adósegélyével való elszámolást kifogástalannak állítja, megnyugvással vétetik tudomásul.
12. Az erdőhorvátii Farkas-féle alapítvány ügye további nyilvántartásba helyeztetik.
13. Magda Anna formális beerősítése betegsége miatt elhalasztatik.
14. Szomotor hátralékos ártértartozásának ügye nyilvántartásban hagyatik.
15. Az erdőhorvátii faiskola-ügy az elintézést gátló akadályok miatt további nyilvántartásba vétetik.

16. Többszörműben egyesbűnyei ügy elintézésére bizottság küldetik ki.
17. A háborús viszonyok miatt függőben levő ügyek további nyilvántartásban hagyatnak.
18. A reformáció 400-ados évfordulójának megünneplése s azzal kapcsolatban a sárospataki polgári leányiskola segélyezése, egy leányinternátus alapjának megteremtése iránti határozat.
- 19/a Bodrogsára igazoló jelentése tudomásul szolgál.
- 19/b A sárospataki járás számvevőjének a bodroghalászi egyház számadására vonatkozó megnyugtató jelentése tudomásul vétetik.
20. Esperesnek a bodrogmezői előkönyörgő tanító nejének vallási viszonyai tárgyában tett helyreigazító jelentése megnyugvással vétetik tudomásul.
21. Az egyházak vagyonleltárainak átnézete elhatároltatik.
22. A reformáció 400-ados évfordulójának megünneplését tárgyazó egyházkerületi határozat a kebelbeli egyházak figyelmébe hathatósan ajánltatik.
23. Tompa Mihály 100 éves születési évfordulójának megünneplése elrendeltetik.
24. Utasítás a belmissiói kérdőpontok gondos kitöltése tárgyában.
25. A sárospataki főiskola fejlesztésére szolgáló 1 K-ás lélekszám szerinti adó pontos befizetésére az egyházközségek utasíthatnak.
26. Véleményes javaslat az özvegy- árva illetmények felemelése tárgyában.
27. Véleményes javaslat a szórványok egyházi gondozása tárgyában.
28. Véleményes javaslat a supplicatio intézményét visszaállítani kívánó gömöri indítvány felől.
29. Tanügyi bizottsági jelentés az iskolák 1916—17. tanévi állapotáról.
30. Javaslat a sárospataki főiskola gazdasági ügyeinek vitele céljából egy önálló állás szervezésére.
31. Számadási egységes minta függelék gyanánt való kinyomtatása elrendeltetik.
32. Berzék és Szomotor közhirdetésre ajánltatnak.
33. A jegyzőkönyvi pontok sorszámozásának megváltoztatását

célzó indítvány mellőzésével az eddigi gyakorlat fenn-tartatják.

34. Az egyházmegyei könyv- és levéltár rendezéséhez szükséges segédeszközök beszerzésére levéltárnok felhatalmazást nyer.
35. Gazsi Ferenc és társai nagyrozvágyi lakosok alapítólevelei az egyházkerületre jóváhagyólag felterjesztetnek.
36. Kiss Ernő sajóhidvégi lelkész jelentése alapján özv. Szendrei Andrásné sírkerítési ügyének békés elintézése tudomásul vétetik.
37. László Lajos perbenyiki énekvezér fizetésrendezés iránti kérelme a perbenyiki presbitériumnak érdembeli elintézés céljából megküldetik.
38. Matusz Mihály taktaszadai tanítónak a lelkészi és tanítói javadalom természetbeni kiszolgáltatása tárgyában hozott közigazgatási bírósági ítélet ellen beadott felebbezése a főt. egyházkerületi bírósághoz felterjesztetik.
39. Molnár László alsóbereckii lelkész kérvénye, melyben énekvezér tartására, eddigi kántori szolgálatai méltányos díjazására kéri köteleztetni egyházát, pótlólagos felszerelés céljából visszaadatik.
40. A beérkezett segélykérvények a segélyosztó bizottsághoz tételnek át.
41. Ujcsanáros engedélyt nyer arra, hogy rekvirált harangjai árát harangalapot képező hadikölcsön jegyzésére fordítsa.
42. Kenézlő kölcsön felvétel engedélyezése iránti kérvénye a főt. egyházkerületre pártolólag felterjesztetik.
43. Taktaharkány a lelkészi rétföldek évi ártéri és belvízlevezetési költségeinek fedezése tekintetében belkörü intézkedések tételére útasítatik.
44. A bodrogmezői tanító természetbeni járandóságainak rendezése tárgyában beadott kérelmével az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz útasítatik.
45. Egyházlátogatók kiküldése.
46. A tállyai egyház kérelme, melyben módosított tanítói díjleveleinek megerősítését kéri, pótlás céljából visszaadatik.
47. Tudomásul vétetik a tállyai egyház azon intézkedése, hogy a főiskolai 1 K-ás járulékokat az egyház pénztárából fogja fedezni.

48. Tállya lelkészének évötödös korpótlékkal való javadalma-
zása tárgyában beadott kérelme feltételesen hagyatik jóvá.
49. Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése.
50. Gyűlés berekesztés.
51. Jegyzőkönyvhitelesítés.

II. Bírósági ügy.

- I. Özv. Bogárdi Dánielné panasza az egyház és lelkész ellen.

III. Időszaki bírósági ügyek.

- I. A tiszaladányi orgonista tanító fafizetési ügye.
- II. Haraszi Károly terményszolgálmánybeli járandóságainak természetben vagy folyóár szerinti kiszolgáltatása.
- III. Kövendy László hasonló természetű ügye.
- IV. Nagy Károly volt szomotori lelkész árvájának és Vitkay Bertalan lelkésznek javadalom-megosztási ügye.
- V. Horváth István szerencsi s. lelkész fegyelmi ügye a legényei lelkészi állás el nem foglalása miatt.
- VI. Horváth Győző n.-kövesdi lelkész fegyelmi ügye.

Az egyes pontokat jegyezték:

- Janka Károly* 1, 2, 4—7, 15, 18, 20—28, 45—47, 49—51.
Dr. Vitányi Miklós 48. Bir. I.
Gecse Lajos 3, 29, 32—34, 36, 38, 39, 43, 44.
Ifj. Bálint Dezső 8—14, 16, 17, 19a, b, 30, 31, 35, 37,
 40—42. pontokat.
Dr. Kiss Sándor a VI.
Miskolcgy Endre a IV., V.
Janka Károly az I., II., III. időszaki bírósági jegyző-
 könyveket.
-

Betűsoros névmutató.

- Alsóberecki 39.
Bartha József 45.
Bálint Bertalan 2.
Ifj. Bálint Dezső 45.
Berzék 32.
Berzeviczy Endre 2.
Bodroghalász 9, 19/b.
Bodrogmezői előkönyörgő 20, 44.
Bodrogsára 19/a.
Özv. Bogárdi Dánielné bír. I.
Czecz András 2.
Czike Ferenc 2.
Csorba Ferenc 45.
Danyi József 18.
Egyházak általában 17, 18, 21, 22, 23, 25, 29, 31, 45.
Egyházkerület 18, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 35, 38, 42.
Egyházlátogatók 24, 31, 45.
Egyházmegyei pénztárnok 34, 40.
Erdőhorváti 12, 15.
Esperes 1, 9, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 29, 34, 38, 40,
44, 45, 49.
Farkas Lajos 2.
Friedmann József 8.
Gagyí Károly 2, 18.
Gazsi Ferenc és társai 35.
Gesztely 13.
Gortvay Aladár 8, 16.
Gulyás József dr. 18, 34, 49.
Halmy Miklós 45.
Haraszy Károly 2. Bir. II.
Hegedüs László 8.

- Hézszer Emil 18.
Horkay Barna 2.
Horváth Győző Bir. VI.
Horváth István Bir. V.
Igaz József 2.
Janka Károly 18.
Járási számvevők 21.
Jegyzői kar 49.
Karászy Benő 45.
Kató János 4.
Kenézlő 42.
Keresztúry József 18, 45.
Kérészy Sándor dr. 2, 12, 15.
Kiss Ernő 3, 36.
Kiss Sándor dr. 18, 49.
Kiss Miklós 2.
Kovács Gábor dr. 2.
Kovács János 2.
Kóczán Miklós 8.
Körmendy Ilona 18.
Kövendy László Bir. III.
Kriston Elek 5.
Lábos Béla 2.
Láca 4.
László Lajos 37.
Legenyei e. k. Bir. V.
Legyesbénye 11, 16.
Lelkészek általában 18, 21, 22, 23, 25, 26, 29, 31.
Lengyel László dr. 2.
Magda Anna 13.
Matusz Mihály 18, 38.
Máthé Gyula 45.
Meczner Béla 1, 18, 21, 49.
Miskolczy Endre 45.
Molnár László 39.
Móré Anna 9.
Móricz István 45.
T. Nagy Barna 2.
Nagy Károly árvái Bir. IV.
Nagyrozvágy 35.

Novák Lajos 2.
Órás Kálmán 2.
Pálóczy József 16, 45.
Pecsenye András 2.
Perbenyik 37.
Sallay Sándor 2.
Sárospataki képviselőtestület 18.
Sebeő Gyula 2, 18.
Segélyosztó bizottság 40.
Sütő Kálmán 33.
Számvevőszék 21.
Szendrei Andrásné özv. 36.
Székely Imre 2, 43.
Szily József 2.
Szilágyi Géza 2.
Szinyéri György 2.
Szomotor 14, 32.
Szöllőssy József 2.
Takács Béla 2.
Taktaharkány 43.
Tanítók általában 18, 22, 23, 29.
Tanügyi bizottság 29.
Tállya 46, 47, 48.
Tiszaadányi orgonista-tanító Bir. I.
Tóth István 2.
Ujcsanáros 41. Bir. I.
Vajdácska 10.
Veres Lajos 5.

Függelék a jegyzőkönyv 37-ik számú pontjához.

Számadási minta.

A) Bevétel.

	Egyenként kor.	Összesen kor.
I. Múlt évi pénztári maradvány	20.—	20.—
II. Adományok.		
a) Isten dicsőségére	50.—	
b) Halottak jó emlékére	100.—	
c) Egyházfenntartási alapra	30.—	
d) Orgonára —	70.—	
e) Harangra	40.—	
f) Közpersely	60.—	
g) Alkalmi perselyek	8.—	358.—
III. Segélyek.		
a) Adóügyi	800.—	
b) Állami fizetéskiegészítési	1000.—	
c) Közalapi	500.—	
d) Községi	24.—	
e) Egyházmegyei (kerületi)	60.—	2384.—
IV. Ingatlanok jövedelme.		
a) Ház, bolt, pince vagy magtár évi bére	400.—	
c) Házi kezelésben levő földek (szőlők) term.	200.—	
b) Részes művelésben levő földek terménye	400.—	
d) Évi haszonbér	1000.—	2000.—
V. Tőkéik és azok kamatából:		
a) Visszafizetett, felvett tőke	100.—	
b) Kamathátralék	10.—	
c) Folyó évi kamat	400.—	
d) Magtári tőke	50.—	
e) Magtári kamat	170.—	730.—
VI. Alapítványok.		
a) Visszafizetett, felvett tőke	65.—	
b) Kamathátralék	4.—	
c) Folyó évi kamat	45.—	114.—

	Egyenként kor.	Összesen kor.
VII., Hasznos jog.		
a) Vadászat --- --- --- --- --- ---	80.—	
b) Legeltetés --- --- --- --- --- ---	160.—	
c) Fajzás --- --- --- --- --- ---	400.—	
d) Halászat --- --- --- --- --- ---	200.—	
e) Révbér --- --- --- --- --- ---	380.—	
f) Vám --- --- --- --- --- ---	440.—	1660.—
VIII. Iskolai felvételi díjak --- --- --- --- ---	130.—	130.—
IX. Egyházi adó.		
a) Rendes egyházi adóhátralék --- --- ---	9.—	
b) Folyó évi rendes adó --- --- ---	840.—	
c) Rendkívüli adóhátralék --- --- ---	5.—	
d) Folyó évi rendkívüli adó --- --- ---	355.—	1209.—
X. Vegyesek --- --- --- --- ---	40.—	40.—
	Bevétel	8645.—

B) Kiadás.

I. Személyi járandóságok.

- a) Lelkésznek
- b) Tanító, tanítónő, énekvezérnek
- c) Gondnoknak
- d) Egyházfí, harangozónak

II. Kegyességi kiadások.

- a) Úrvacsorai kenyér és bor.
- b) Segélyek
- c) Hiterősítő könyvek, folyóiratok.

III. Adók, közterhek.

- a) Állami egyenes adók
- b) Községi pótdó
- c) Vármegyei pótdó
- d) Vizszabályozási illeték, ártér
- e) Illetékegyenérték
- f) Országos közalap évi járuléka
- g) Lelkeszi nyugdíjintézet fentartási jár.
- h) Tanítói nyugdíj
- i) Parochiális könyvtár

- k) Supplicációi váltság
- l) Egyházmegyei közigazgatás
- m) Egyházkerületi közigazgatás
- n) Sárospataki főiskolai épületek
- o) Kéményseprés
- p) Kerülőlőbér

IV. Épületek fenntartása.

- a) Templom
- b) Lelkészlak és melléképületei
- c) Iskola, tanítói lak és melléképületei
- d) Bérház és melléképületei
- e) Tűzbiztosítási díj

V. Iskola dologi kiadásai

- a) Fűtés
- b) Takarítás
- c) Iskolai felszerelés
- d) Tanítói és ifjusági könyvtár

VI. Fuvar s napidíjak.

- a) Lelkész gyűlési
- b) Tanító értekezleti
- c) Gondnok alkalmi

VII. Adósságtörlesztés, tőkésítés, kamatfizetés.

- a) Tőketörlesztés
- b) Kamatfizetés
- c) Tőkekihelyezés
- d) Törlesztés kölcsön, tőkesegély annuitása

VIII. Ingatlan házi kezelése.

- a) Szántó föld évi munkája
- b) Szőlő évi munkáltatása.

X. Vegyesek.
